Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 164 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒԼԻՍ 1884 (Ն. Տ.) 31 ՅՈՒԼԻՍ 8 ՇԵՎՎԱԼ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ

Կանխավճարն տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ · երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է · աւելի անգամներու համար գին սակարկութեամբ կըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել «Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده (ارهولك) غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դաշնեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	20
»	»	Հատավ	»	»	4
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան		Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒԼԻՍ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑ

Այս խնդրոյ վրայ շատ անգամներ առիթ ունեցանք խօսելու, և հիմա իրաւամբ մեր ընթերցողք մեզ պիտի հարցնեն թէ ի՞նչ հարկ կայ նորէն այս նիւթին վրայ գրելու, երբ արդէն իրենք համոզուած են թէ այս խնդիր մեր Ազգ. ժողովոյ մէջ լուծուելիք չունի։ Ամեն անոնք որ ուշադրութեամբ ունկնդրեցին Ազգ. ժողովոյ վերջին երեք նստերուն և կամ նորա համառօտ նկարագիրն կարդացին, տեսան անշուշտ որ մեր երեսփոխանք փոխանակ բուն իսկ խնդրոյն վրայ խօսելու, կարծես թէ մրցում մը գրեն իրարու մէջ թէ ո՛վ աւելի լաւ պիտի փաստաբանէ դաստիարակութեան օգտուներուն և նորա կարեւորութեան վրայ, իբր թէ խնդիրն դաստիարակութեան խնդիր եղած ըլլար և իբր թէ երեսփոխանաց մէջ գտնուէին տակաւին դաստիարակութեան պէտքն չճանչցողներ։ Այս կարգի երեսփոխանք փոյթ չեն ըներ թէ խնդիրն այսպէս կը ճապաղի և անլոյծ կը մնայ, թէ Ազգ. ժողովն ամլութեան դատապարտուելով ընդհանրութեան առջեւ կը փոքրանայ։ Այս և այսպիսի մտածումներէ չէ որ կը ներշնչուին նոքա. իրենց համար էական պայման է անցեալ հաշիւներ մաքրել և դաստիարակութեան օգուտներուն վրայ ճառելով ցոյց տալ թէ իրենք որչափ բարեկամ և մտածող են ազգին օգտին վրայ։ Մենք այսպէս չենք ըմբռներ երեսփոխ. ժողովոյ պաշտօնը, այլ կըսենք հասած է ժամանակն որ Ազգ. ժողովն քիչ մը աւելի գործնական ճամբու մէջ մտնէ և իրականապէս ծառայէ ազգին։

Գանք հիմա բուն խնդրոյն։ Անցեալ Մարտ ամսոյ մէջ Վարչութիւնը կը ներկայացնէր Ազգ. ժողովոյ 1884-85 տարւոյ ելմտացոյցն առ ի քննութիւն և ի վաւերացումն։

Ի՞նչ էր Ազգ. ժողովոյ պարտականութիւնը. — քննել և վաւերացնել և վերադարձնել զայն առ Վարչութիւն ի գործադրութիւն, Մայիս 1 է սկսեալ։

Ազգ. ժողովն հակառակ մէկ քանի երեսփոխանաց պահանջման, թերացաւ իւր այս պարտականութեան մէջ և ձգեց որ տարւոյն երեք ամիսն անցնի, և տակաւին չէ քուէարկած ելմտացոյցը։

Ասկէ կը հետեւի թէ ելմտացոյց ներկայացնելու և վաւերացնելու համար որոշեալ ժամանակ և եղանակ մը գծուած չկան։ Ահա թերութիւն մը որոյ դէմ որոշում մը տալ և օրէնք մը հաստատել հարկաւոր է։

Ազգային ժողովոյ ներկայացեալ ելմտացոյցին գալով, ելմտացոյց կոչուելու արժանի չէ, պարզապէս Պատրիարքարանի ամփոփական հաշուեթիւ և ծախուց ցուցակ մ'է, ո՛չ գլուխներու բաժնուած է և ո՛չ ալ Ազգին ընդհանուր պիտոյից բաւականութիւն և գոհացում տալու բնութիւնն ունի։ Ասկէ կը հետեւի թէ ելմտացուցի պատրաստութեան և կարգադրութեան համար օրէնք մը գծել հարկ և անհրաժեշտ է։

Ի՞նչ պէտք է ընէ ուրեմն Ազգ. ժողովն խնդրոյն ներկայ վիճակին մէջ։ Այս հարցման պատասխանելու համար պէտք է լսել այս մասին Ազգ. Վարչութեան Տնտես. խորհրդոյ յայտարարութիւններն։ Տնտես. խորհուրդն կը յայտարարէ թէ՝ Ազգն տուրք տալու մասին անփոյթ է, թէ՝ գաւառներն և թէ՝ Պոլսոյ թաղերն կը դժկամակին իրենց Մուգաթայէ և Պանքերէ ունեցած պարտքերն վճարելու, և թէ Պատրիարքարանի գանձած գումարը հազիւ կը բաւէ իրեն սովորական ծախուց։ Տնտես. խորհուրդը կը յաւելու միանգամայն թէ՝ Պատրիարքարանի մէջ գտնուած պաշտօնեաներէն անոնք որ կրնային ճանբուն առանց վարչական միջնորդին արդէն մը տալու՝ ճանչցուած են և թէ մնացեալ պաշտօնէից ամսականներուն վրայ կարելի եղած զեղչումներն եղած են, հետեւաբար որ և է նոր խնայողութիւն և զեղչում ընել անկարելի է, եթէ կ'ուզուի որ Ազգը Պատրիարքարան մ'ունենայ։ Այս յայտարարութիւնը շատ պարզ և բացորոշ է և կը գծէ Ազգ. ժողովոյ բռնելիք ընթացքն, այն է՝ վաւերացնել նոյնութեամբ Վարչութեան բերած հասոյթից և ծախուց ցուցակը։ Ազգ. ժողովոյ պարտականութիւնն է աջակից ըլլալ և զօրացնել Վարչութիւնները և ո՛չ թէ տկարացնել և ջլատել նոցա ոյժը և ջանքերը։ Երբ կը յայտարարուի թէ՝ սնանկ չկայ, հնար պատասխանել թէ՝ պէտք է պաշտօնէից ամսականներէն զեղչել և դաստիարակութեան յատկացնել, մենք այսպիսի առաջարկութիւն մը օգտակար և լուրջ չենք կրնար գտնել. որովհետեւ պաշտօնէից ամսականաց վրայէն նորանոր զեղչեր ընել՝ կը նշանակէ Պատրիարքարանի ներքին վիճակը անխնամութեան մատնել և գործ տեսնել չտալ։ Միւս կողմանէ ի՛նչ օգուտ կրնայ ունենալ ամսականներու զեղչէն գոյացած գումարը դաստիարակութեան համար. ո՛չինչ. — երբէք խոհեմ ու գործնական ընթացք մը չէ աւրել գործ մը, ուրիշ անկատար գործ մը կանգնելու համար։ Երբ ունինք ձեռքերնիս կազմակերպեալ գործ մը, պէտք է գլխաւորապէս զայն պահել և բարւոքել և ո՛չ թէ աւրել։

Այժմ պիտի հարցուի թէ հարկ չէ՞նք տեսներ արդեօք դաստիարակութեան, Կրօնական ժողովոյ, գաւառական հովուութեանց և ազգային ուրիշ ճիւղերու համար ելմտացոյցին մէջ գումարներ սահմանելու։ Ո՛չ ոք կրնայ ժխտել այսպիսի հարկ մը. բայց մեր կարծիքով այլ է փափաքիլ, այլ է գործադրել։ Քանի որ Տնտեսական խորհուրդն կը դանդաղի թէ սնանկ չկրնար գանձել և ազգը տրամադիր չէ իւր պարտքը ճանչնալու, Ազգ. ժողովոյ անկ է քննել և իմանալ թէ ի՛նչ են այն պատճառներն որք մինչեւ ցարդ անգործադրելի վիճակի մէջ դրած են տրոց կանոնագրին ճշդիւ գործադրութիւնը։ Ահա հոս է ելմտական խնդրոյն բանալին. երբ լուծենք զայս խնդիր, այն ատեն կրնանք կատարելապէս գոհացում տալ վերոյիշեալ առաջարկութեանց։

Ուստի եզրակացնելով մեր այս տեսութիւնը, կ'առաջարկենք.

Ա. Վաւերացնել նոյնութեամբ Վարչութեան բերած հասոյթից և ծախուց ցուցակը, և միայն նուիրագործել սահմանադրական այն սկզբունքը թէ Վարչութիւնք իրաւունք չունին և ո՛չ մէկ ժամանակ Ազգին դրամը գործածել առանց Ազգ. ժողովոյ վաւերացման։

Բ. Ընտրել Ելմտական Յանձնաժողով մը, ինչպէս սովորութիւն և օրէնք է խորհրդարանական ազգաց մէջ, պաշտօն տալով նմա.

1ո. Պատրաստել Ելմտական Օրէնք մը, որոյ մէջ գծուած ըլլայ թէ ի՛նչ է ելմտացոյցը, թէ ի՛նչպէս կը պատրաստուի, և թէ ո՛ր ժամանակ պէտք է ներկայանայ Ազգ. ժողովոյ, և թէ Ազգ. ժողովն մինչեւ ո՛ր ժամանակ պարտաւորեալ է վաւերացնել զայն։

2ո. Քննել թէ ի՛նչ պատճառներով չէ կրցած գործադրուիլ մինչեւ ցարդ Ազգային Տրոց Կանոնագիրը, և թէ ի՛նչ բարեփոխումներ հարկաւոր է զայն գործադրելի ընելու համար։

3ո. Որոշել թէ ի՛նչ գումարներ կարելի է յատկացնել ազգային դաստիարակութեան, Կրօն. ժողովոյ, գաւառական հովուութեանց և այլ զանազան պիտոյից համար։

Այս Յանձնաժողովն պէտք է պատրաստ լինի իւր Տեղեկագիրը բերելու Ազգ. ժողովոյ մինչեւ երկու ամիս։

Յանձնաժողովն իրաւունք պէտք է ունենայ բանակցելու Վարչութեան հետ և քննելու ամէն ինչ։

Այս է այն եղանակն որով կարելի է վերջնականապէս ընդ միշտ լուծել այս ելմտական խնդիրն։ Ուստի, Ազգ. ժողովոյ լուրջ ուշադրութեան կը յանձնենք զայն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՁԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՌՈՒՍԻԱ. Տէյլի Թէլէկրաֆ կը ծանուցանէ թէ, Մերվի Ռուսաց ձեռքին վրայ ռուսո-աֆղանեան սահմանագլխոյ նոր գծման համար Բեդերսպուրկի և Լոնտոնի դահլիճներուն միջեւ ժամանակէ մի վեր տեղի ունեցած բանակցութիւնք վերջացած են։ Այս բանակցութեանց արդիւնքն յոյժ գոհացուցիչ կը նկատուի Բեդերսպուրկի մէջ։

ՊԵԼՃԻԳԱ. Նոր նախարարութիւնն հրամանագրեաց որ գոհաբանական աղօթքներ մատուցուին եկեղեցեաց մէջ ինչ ինչ պատահական տարեդարձից առթիւ, և պետական պաշտօնէից ներկայ գտնուին այս արարողութեանց, զորս նախորդ ազատական նախարարութիւնը ջնջած էր, տեսնելով որ կղերը չէր ուզեր մասնակցիլ Պելճիգայ Անկախութեան տարեդարձի հանդէսին։ Պատարագ հրաւէր ուղղեց եկեղեցին ներկայ գտնուելու։ Պրիւսէլի Արքեպիսկոպոսն և Եպիսկոպոսաց Ամեանն ընդունեցին զայս հրաւէր, բայց Կանի և Լիէժի Եպիսկոպոսներն մերժեցին։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Սոֆիայէ կը գրեն առ Փոլիթիչէ Քորէսփոնտէնց. Երեք միջնորդ մեծութիւնք, Գերմանիա, Աւստրիա և Ռուսիա, բանակցութեան սերտագոյն գործ մը կընդանեն Պրէկովոյի գրաւուածն ի Պուլկարիա։ Կ'ըսուի թէ այս վայր Սերպիոյ կը պատկանի, բայց տեղի չտալու համար նոր վէճերու, կ'ուզեն որ Սերպիա Պուլկարիոյ թողու զՊրեկովո դրամական կամ հողային փոխարինութեան մը առնելով։ Գալով սերտ գաղթականաց խնդրոյն, Տէրութիւնք որոշած են թէ Պուլկարիա կը պարտի հոգ տանիլ որ այս գաղթականք չը խանգարեն Սերպիոյ բարեկարգութիւնն ու հանդարտութիւնն, ուստի և չբնակին սահմանագլխին շատ մօտ։ Սերպո-պուլկարական խնդիրը դեռ պաշտօնապէս կարգադրուած չէ սակայն։

ՔՈԼԵՐԱ. Պապը 20,000 Ֆր. ղրկեց Մարսիլիոյ եպիսկոպոսին, Քոլերայէ վնասեալ ընտանեաց բաշխելու համար։ — Մարսիլիոյ և Թուլոնի արկածելոց ի նպաստ հանգանակութիւնք կը շարունակին։

ՎԱՐՇԱՒԻՈՅ ԴԱՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ. Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագրոյ Կրաքովիոյ թղթակիցը կը պատմէ սա պարագաներ Վարշաւիոյ դատադրութեան երեւան ելնելուն վրայ։ «Պետերսպուրկի Ոչնչականաց մէջ կար համալսարանական ուսանող մը շատ լաւ ընտանիքէ, որ կ'ընդունուէր մայրաքաղաքին լաւագոյն սրահները։ Յարաբերութիւն ունէր բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը աղջկան հետ, և այս պաշտօնատար հանրածանօթ էր իբրեւ ջերմ հակառակորդ Ոչնչականութեան։ Օր մը, Ոչնչականաց Գործադիր Յանձնախումբն երիտասարդ ուսանողին պաշտօն յանձնեց թունաւորել պաշտօնատարն, որոյ տանը մտնելու դիւրութիւն ունէր։ Ուսանողը վարանեցաւ իբրեւ ոչնչական իւր պարտականութեան առջեւ՝ այն սիրոյ պատճառաւ զոր կը տածէր Յանձնախումբէն դատապարտեալ պաշտօնատարին աղջկան նկատմամբ, և որոշեց ինքնասպան լինել, քան թէ սպաննել իւր սիրելւոյն հայրը։ Բայց իւր խորհուրդն ի գործ չդրած, երկու նամակ ղրկեց. մին քնքշալ աղջկան ուղղեալ, որուն կը յայտնէր իւր ինքնասպանութեան պատճառն, և միւսը ուսանողի մը ուղղեալ, որ նմանապէս ոչնչական կուսակցութեան կը վերաբերէր, և կամ կը խնդրէր այսուհետեւ ամեն յարաբերութիւն խզել այս կուսակցութեան հետ։ Բայց երկու նամակներն իրենց հասցէին չհասան, այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը ձեռքն ինկան, որ փութաց հրաման տալ ձերբակալելու ինքնասպանին ոչնչական ընկերուհին։ Նա, ժամանակին ազդ մ'ընդունելով յեղափոխական Յանձնախումբէն, յաջողեցաւ փախչիլ, և ոստիկանութիւնը դեռ չկրցաւ բռնել զնա. բայց իւր բնակած սենեակ խուզարկելով, ոստիկանք նամակներ երեւան հանին, որք կը պարունակէին ոչնչական կուսակցութեան Պետերսպուրկի մէջ գտնուող գլխաւոր անդամոց անուններն և յոյժ կարեւոր յայտնութիւններ Վարշաւիոյ դատադրութեան վրայ։ Ահա այս յայտնութեանց վրայ, Վարշաւիոյ ոստիկանութիւնը ձերբակալ ըրաւ հաշտարար դատաւոր Պարտովսքի անուն բոյնոնցին, որ ձերբակալուած պահուն փորձեց ինքզինք սպաննել, բայց չյաջողեցաւ, և անկէ ի վեր կարեւոր խոստովանութիւններ ըրաւ, որոց շնորհիւ ուրիշ դատապարտեր ալ ինկան ոստիկանութեան ձեռքը։»

ՅՈՒԼԻՍ 21Ի ՄԵԾ ՅՈՅՑԸ. Թան կը գրէ իւր յուլիս 22 թուով. «Անգլիա երէկ օրինակ մը տուաւ մեզ, որոյ վրայ կ'արժէ որ Եւրոպա խորհրդածէ։ Յայտնի է թէ ընտրական բարենորոգման խնդիրն ինչ գրգռութեան մէջ է յԱնգլիա։ Թագուհւոյն կառավարութիւնն, որ ժողովրդային քուէարկութեան վերջնական արտայայտութիւնն է, կ'առաջարկէր երկու միլիոն նոր ընտրողաց վրայ տարածել քուէարկութեան իրաւունքը։ Ժողովրդեան ընտրեալ ժողովն հաւանեցաւ այս ծրագրոյ. իսկ ատենական ժառանգական իրաւունքներ ունեցող ժողովը մերժեց։ Բրիտանական ազգն այս վէճի մէջ իւր զգացումն յայտնել ուզեց։ 390,000 անձինք, Անգլիոյ չորս կողմերէն եկած, դումարեցան մայրաքաղաքին մէջ, ի Հայտ Բարք։ Կատարեալ բարեկարգութեամբ այս ահագին ամբոխ փողոցներէն անցաւ՝ կրելով խորհրդանշաններ և դրօշներ, որք երբեմն յոյժ սրամիտ բայց նշանակալութիւն ունեցող ազդեցիկ արձանագրութիւններով ծածկուած էին, և ցոյց կուտային թէ ժողովուրդը կ'ուզէր ի գլուխ հանել ազատական նախարարութեան ձեռնարկած աշխատութիւնն։ Յետ ըլլալ բազմաթիւ ատենաբաններ, որք օրուան այս հրատապ խնդրոյն վրայ խօսեցան իրենց, ամբոխը ցրուեցաւ՝ քուէարկելով այն որոշում որ արդէն հրատարակուած է։ Ամբոխը ցրուեցաւ նոյն հանդարտութեամբ որով համախմբուած էր Մէթինկի վայրն՝ այս մեծատեսիլ ցոյցն ի գործ դնելու։ Անգամ մ'եւս անգլիական ազգն իւր կամքն արտայայտեց պատկառելի, օրինաւոր և հանդարտ ձեւով մը։ Լորտերն, որ Փալըն Փըլասի պատշգամէն կը դիտէին այս ցոյց, կրցան կշռել իրենց քուէին յառաջ բերած տպաւորութիւնը։ Մինչեւ անոնց նստաշրջանը, ժամանակ պիտի ունենան խորհելու իրենց հակաժողովրդական ընթացքին հետեւանաց վրայ։ Մեզ՝ Ֆրանսացւոց՝ այս տեսարան թերեւս դասեր կուտայ. 300,000 քաղաքացիք կրցան խիտ կարգերով մայրաքաղաքի մէջէն անցնիլ՝ իրենց հանրային կարծիքն արտայայտելով՝ առանց որ և է անկարգութեան, այնպէս որ, ամեն պատահականութեան համար պատրաստ գտնուող յայտնի և ծպտեալ ոստիկանք վայրկեան մ'իսկ միջամտելու պէտք չունեցան։»

ԼՈՐՏԵՐՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ. Յուլիս 21ի ցոյցին նկարագրութեանց մէջ կը կարդանք թէ, ցոյցին մասնակցող գործաւորք, հողագործք և զանազան պատգամաւորութիւնք, դէպ ի Հայտ Բարք դիմելէ առաջ, համախմբուեցան Թէյմզ գետի ափանց վրայ։ Հանդիսատես հարիւր հազարաւոր ժողովուրդն համակիր դէմք մը կը բռնէր ցոյցին մասնակցողաց նկատմամբ։ Մէն մի պատգամաւորութիւն՝ որոշեալ համախմբման վայրն հասնելուն՝ ծափահարութեամբ կ'ընդունուէր։ Ցնծութեան աղաղակներ կ'արձակուէին անդադար ի տես այն դրօշակաց որոց վրայ սա տեսակ խօսքեր արձանագրուած էին. «Պաշտպանե՛նք մեր իրաւունքներ. Ջախջախե՛նք Լորտերը.» — «Կը պահանջենք որ մեր իրաւունքներ ճանչնուին» — «Միթէ ներելի է որ Լորտք ասպարէզ կարդան Գործաւորաց» — Դրօշակաց միոյն վրայ բանուած էր գերեզման մը, սա արձանագրութեամբ. «Ի յիշատակ Լորտերու ժողովոյն, յամի Տեառն 1884։» Կարգ մը ստահակներ ուզեցին հակացոյց մ'ընել։ Ջուր բնկայի ձուկ մը անցնելով ցիցի մը գլուխը, պտըտցուցին գետին եզերքը. բայց ժողովուրդը կարեւորութիւն չտուաւ, և վէճ չծագեցաւ։ Երբ այս մեծ ամբոխ շարժիլ սկսաւ, դիտուեցաւ թէ կազմուած թափորն որոշեալ կէտէ մը ամբողջովին անցնելու համար երեք ժամ հարկաւոր էր։ Թափորն անցաւ Խորհրդարանի փողոցէն, Նախարարական պաշտօնատանց փողոցէն, և ուրիշ երեւելի փողոցներէ։ Ներքին գործոց նախարարը, Ուէլսի իշխանն ալ իւր ա-

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(9)(

ԱՐԿԱԾՔ
ՄԻՒՆԽՀԱՈՒԶԸՆ ՊԱՐՈՆԻ

ՎԷՊ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Թ.

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՐԿԱԾ ԾՈՎՈՒ

Մարդն, որ Ֆրանսացի թուեցաւ ինձ, և արդարեւ այնպէս էր, իւր բաճկոնի գրպանին մէջ ոսկի մը գեղեցիկ ժամացոյց ունէր մանր զարդերով և կնիքներով, որոց վրայ մեծամեծ մարդոց և ախնանց պատկերներ նկարուած էին։ Իւր բաճկոնին ամեն օղակներուն մէկ մէկ ոսկի [illegible] խոթած էր՝ առ նուազն հարիւր [illegible] արժողութեամբ, և ամեն մատներուն վրայ մէկ մէկ ադամանդեայ մատանիներ կային։ Գրպաններուն մէջ խճողեալ ոսկեղէն պարկերուն ծանրութենէն՝ զգեստին քղանցքները գետինը կը քաշէին։

— Այս մարդն, ըսի ես ինձ, տարօրինակ ծառայութիւններ բրած պէտք է լինի մարդկութեան, որպէս զի այս ապահովութեան դարուս մէջ մեծամեծ մարդիկ այսչափ պարգեւներ տուած լինին իրեն։

Անկման արագութենէն մարդն ապշած լինելով՝ բաւական ժամանակ չը կրցաւ խօսիլ։ Վերջապէս ինքզինքը գտնելով հետեւեալը պատմեց։

— Արդարեւ, լաւ, ո՛չ բաւական գլուխ, ո՛չ ալ բաւական գիտութիւն ունեցած եմ այս տեսակ ուղեւորութիւն մը երեւակայելու համար. բայց առաջին անգամ այս միջոցը մտածեցի լարախաղացներն ու ցատկողները նուաստացնելու, և անոնցմէ աւելի բարձրերն ելնելու համար։ Ասկէ եօթն—ութ օր առաջ, — ճշդիւ չեմ գիտեր, վասն զի ժամանակս կորուսի, — Անգլիոյ Քորնուայլ հրուանդանէն համբարձայ օդապարիկով՝ հետս ոչխար մը առած, որպէս զի հանդիսատեսները զուարճացնելու համար վերէն վար նետեմ։ Դժբաղդաբար, չուելէս տասն վայրկեան յետոյ՝ հովը փոխուեցաւ, և փոխանակ զիս Էքզեթերի կողմը տանելու, ուր իջնելու դիտաւորութիւն ունէի, զիս դէպ ի ծով քշեց, որոյ վրայ երկար ժամանակ տատանեցայ անչափելի բարձրութեան մէջ։

Ցայնժամ ուրախ եղայ որ ոչխարս վար չնետեցի. վասն զի երրորդ օրն անօթութենէս ստիպուեցայ մորթել խեղճ կենդանին։ Եւ որովհետեւ երկար ժամանակէ ի վեր լուսնին անցած, և եօթանասուն ժամէ յետոյ այնչափ մօտ հասած էի արեւուն, որ յօնքերս այրած էին անոր տաքութենէն, ոչխարս մորթելէս ետեւ՝ արեւուն ճառագայթներուն ներկայացուցի, և երեք քառորդի մէջ լաւ մը խորովեցաւ. ասով ապրեցայ իմ բոլոր ուղեւորութեանս ժամանակ։

Ուղեւորութեանս երկարելուն պատճառն եղաւ պարանի մը խզումն, որ օդապարիկիս տակը գտնուած կցանի մը կապուած էր, և որոյ պաշտօնն էր գլխաւոր օդը դուրս հանել։ Եթէ դուք հրացան պարպելով չծակէիք օդապարիկս, մինչեւ դատաստանին օրը կախուած պիտի մնայի երկնից ու երկրի միջոցը։

Իւր սայլը վեհանձնաբար ղեկավարիս պարգեւեց, և ոչխարին մնացորդը ծովը նետեց։ Իսկ օդապարիկին, որ արդէն ծակած էր իմ արձակած գնդակէս, վար ինկած ժամանակ բոլորովին ջարդ ու կտոր եղեր էր։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՐԿԱԾ ԾՈՎՈՒ

Որովհետեւ ժամանակ ունինք, տեա՛րք, տակաւին շիշ մը զով գինի խմելու, խիստ զարմանալի բան մը պիտի պատմեմ ձեզ որ Եւրոպա վերադառնալէս քանի մ'ամիս առաջ պատահեցաւ ինձ։

Թաթարաց Խանը, որուն ներկայացած էի Ռուսիոյ, Աւստրիոյ և Ֆրանսայի դեսպաններուն ձեռօք, զիս Եգիպտոս ղրկեց ամենակարեւոր պաշտօնով մը, որ յաւիտեան գաղտնի մնալու կերպիւ պիտի կատարուէր։

Հանդիսաւ ճամբայ ելայ բազմաթիւ ուղեկիցներով։ Ճամբուն, առիթ ունեցայ սպասաւորներուս թիւը քանի մը հետաքրքրաշարժ մարդոցմով աւելցնելու. Կ. Պոլսէն քանի մը մղոն անդին, չոր ու նիհար մարդ մը տեսայ, որ սաստիկ արագութեամբ կը վազէր, թէեւ երկու ոտքերուն վրայ կապարներ կապած էր, որք առ նուազն յիսուն լիտրա ծանրութիւն ունէին։ Զարմանալով կանչեցի և ըսի.

— Ո՞ւր կերթաս այդպէս վազելով, բարեկա՛մ, և ի՞նչու համար այդչափ կապարներով քեզ կը ծանրացնես։

— Կէս ժամ առաջ Վիէննայէն ճամբայ ելայ, պատասխանեց ինձ. մեծ իշխանի մը քով կը ծառայէի և ճամբու գլխ. Ուստի պէտք մնալով արագընթացութեանս, այս կապարներով չափաւորել ուզեցի. վասն զի չափաւորութիւնը տեւականութիւն կուտայ, ինչպէս որ վարժապետս սովորութիւն ունէր ըսելու։

Մարդն հաճելի եղաւ ինձ։ Հարցուցի թէ կ'ուզէ՞ր քովս ծառայութեան մտնել, և խոյն ընդունեց։ Նորէն ճամբայ ելանք, շատ քաղաքներէ անցանք, շատ երկիրներ պարտեցանք։

Մեր ճամբէն քիչ հեռու, մարդ մը տեսայ մարգագետնի մը վրայ անշարժ տարածուած. կարծես թէ կը քնանար։ Սակայն ոչ, վասն զի ականջը գետնին դրած էր, իբր թէ ստորերկրեայ աշխարհի բնակչաց խօսակցութիւնը լսել ուզելով։

— Ի՞նչ մտիկ կ'ընես այդպէս, բարեկամ, գոչեցի։

— Խոտին բուսնիլը մտիկ կ'ընեմ, ժամանակ անցունելու համար, պատասխանեց։

— Կը լսե՞ս բուսնիլը։

— Անշուշտ։

— Ուրեմն իմ քով ծառայութեան մտիր. այդչափ սուր ականջ մը կրնայ երբեմն օգտակար լինել։

Մարդն ոտքի վրայ ելնելով ետեւէս եկաւ։

Քիչ մ'անդին, բլրոյ մը վրայ որսորդ մը տեսայ որ հրացանը կապոյտ երկինքին ուղղելով կը պարպէր։

— Բարի յաջողութիւն, որսո՛րդ, գոչեցի անոր. բայց որո՞ւ վրայ կը պարպես հրացանդ։ Ես կապոյտ երկինքէն զատ ուրիշ բան չեմ տեսներ։

— Հրացանս կը փորձեմ, զոր Բաթիզանի Բիւխսէնլէխէր զինավաճառը ղրկած է ինձ։ Ստրազպուրկի եկեղեցւոյն գմբեթին վերի ծայրը ճնճղուկ մը կեցած էր, զարկի վար առի։

Անոնք որ գիտեն թէ որչա՛փ սիրահար եմ որսորդութեան ազնիւ հաճոյքներուն, չպիտի զարմանան երբոր ըսեմ իրենց թէ վազեցի այս գերազանց որսորդին վիզը փաթթուեցայ. աւելորդ է ըսել թէ բան մը չխնայեցի զայն իմ քովս առնելու համար։

Շարունակեցինք մեր ուղեւորութիւնն և վերջապէս Լիբանան լեռը հասանք։ Հոն մայր ծառերու մեծ անտառի մ'առջեւ, կարճ ու կլոր մարդ մը գտանք, պարանի մը լծուած որ բոլոր անտառը կը պատէր։

— Ի՞նչ կը քաշես, բարեկամ, հարցուցի մարդուն։

— Եկած էի շինութեան համար փայտ կտրելու, և որովհետեւ տապարս տունը մոռցած էի, կ'աշխատիմ կրցածիս չափ գործս տեսնել։

Զայս ըսելով եղէգի փունջի մը պէս քաշեց տապալեց ամբողջ անտառն, որ քառակուսի մղոնէն աւելի տարածութիւն ունէր։ Դիւրաւ կրնաք գուշակել իմ ըրածս։ Դեսպանութեան ամսականներս զոհելու պատրաստ էի այս սքանչելի մարդն իմ քովս առնելու համար։

Երբոր Եգիպտոսի հողն ոտք կը կոխէինք, զարհուրելի փոթորիկ մ'ելաւ այն աստիճան բուռն որ վախցայ թէ մեզ ամենս ալ պիտի տապալէր և կառքերս, ձիերս, մարդիկս և զիս օդը հանէր։ Ճամբուն ձախ կողմը աղօրիներու շարք մը կար, որոյ թեւերը մետաքս մանողի ճախարակին պէս արագ կը դառնային։ Անկէց քիչ հեռի գէր մարդ մը տեսանք, որ Ճօն Ֆալսթաֆէն վար չէր մնար, և իւր ցուցամատը աջ ռունգին կրթնցուցած էր։ Երբոր մեր տագնապալից վիճակը նշմարեց, մեզ դառնալով՝ փեղոյրը վար առաւ այն խորին յարգանօք, որով հրացանակիր զինուոր մը իւր գլխարկը վար կ'առնու իւր գնդապետին առջեւ։ Հովը կարծես հրաշքով դադրեցաւ, և եօթն աղօրիներն անշարժ մնացին։ Հիանալով այս դէպքին վրայ, որ բնական չէր թուէր ինձ, գոչեցի մարդուն.

— Է՛, չարաճճի մարդ, ի՞նչ է այս. սատանա՞յ ունիս մարմնոյդ մէջ, թէ դու ինքնդ սատանայ ես։

— Ներեցէք ինձ, Վսեմափայլ տէր, պատասխանեց. քիչ մը հով կը հանեմ աղօրեպան վարպետիս համար. աղօրիները չափազանց ուժով չդարձնելու համար ռունգերէս մին մատովս խցեր էի։

— Աւասիկ ըսի ես ինձ, թանկագին մարդ մ'ալ որ սքանչելապէս կրնայ ծառայել քեզ, երբոր տեղդ վերադառնալով, ուղեւորութեանդ միջոցին քեզ պատահած արտասովոր արկածները պատմած միջոցիդ շունչդ կարի։

Մեր սակարկութիւնը շուտով կատարեցինք։ Փչողը թողուց աղօրիներն և ետեւէս եկաւ։

Գահիրէ հասնելու ժամանակն էր։ Երբոր դեսպանական պաշտօնս ուզածիս պէս կատարեցի, որոշեցի ճամբել հետեւորդներս՝ որք այլ եւս օգուտ չունէին ինձ, ի բաց առեալ նոր գտած մարդիկս, և այս վերջիններուն հետ վերադառնալ, իբրեւ սոսկ անհատ։ Որովհետեւ օդն յոյժ գեղեցիկ էր և Նեղոս գետն ալ սքանչելի, նաւ մը վարձեցի մինչեւ Աղեքսանդրիա երթալու համար։ Երեք օր հանգիստ նաւարկեցինք։

(Շարունակելի)

մուսնոյն և այլ բարձրաստիճան անձանց հետ կը դիտէին այս ցոյց։ Ազատական նախարարը կը ծափահարուի, Պահպանողական Լորտերը կը սուլուին, իսկ գահաժառանգ իշխանին առջեւ յարգալից լռութիւն կը պահուի։ Նուագարանք շարունակ կը հնչեն։ Մեծելոյ ժողվն՝ ի յիշատակ Լորտերու ժողովոյն յոյժ կը ծափահարուի Պահպանողականաց Գլուպին առջեւ։ Հայտ Բարք հասնող բազմութիւնն հետզհետէ կը համախմբուի կառուցեալ բնն բեմերու շուրջ, և հետեւաբար բնն մեծ մէթինկներ միանգամայն տեղի կ'ունենան։ Երկինք չի լսեր Պահպանողականաց աղօթքն, որք կ'երեւի թէ կը մաղթէին որ օդն աւրուի և այս մեծ ցոյց խափանուի։ Ընդհակառակն մինչև երեկոյ օդը նպաստաւոր էր, և միայն ուշ ատեն քիչ մը անձրեւ եկաւ։

ԱՐԱԲԻԱ. Վիէննայէ կը հեռագրուի թէ Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնն հարկ համարած է նոր հրամաններ ղրկել Եէմէնի զինուորական հրամանատարաց, որ խստիւ զսպուին արաբ ցեղերու մէջ տեսնուող ամեն ապստամբական շարժումներ։ Մասնաւոր զգուշութիւնք 'ի գործ պիտի դրուին, որպէս զի Ափրիկեան մոլեռանդ դրդիչներ չմտնեն տեղական ժողովրդոց մէջ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. Խտիվին կառավարութիւնն՝ ըստ խնդրանաց Պ. Տը Լէսէբսի՝ հաւանեցաւ Սուէզի ջրանցքին ընկերութեան վերջին ընդհանուր ժողովոյն մէջ որոշուած ծանուցեալ փոփոխմանց, և գլխաւորապէս տարեկան հասոյթներէն առնուած պահեստի գումարն 100ին 5էն 3ի իջեցնելու որոշման։

ԴՐԱԳԷՏ ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ ՄԸ. Նիւ Եորք, 20 յուլիս. Զարմանօք կը լսուի թէ իբրեւ դրամանենգ ձերբակալուեր է հանրածանօթ ամերիկեան գրագէտ մը, Պ. Ճօզէֆ Քրոսպի, բնակեալ յՕհիօ։ Նորա վրայ գտնուած կեղծ դրամոց արժէքն է 2,000 տոլար։ Ձերբակալման վայրկենին, դժբաղդ մարդն ուզեց ինքնասպան լինել մօրֆին առնլով, բայց զինք արգիլեցին։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ. Թամաթավէ կը հեռագրուի առ Սթանտարտ. «Ֆրանսացւոց և Հովաներու (տիրող ցեղն ի Մատակասքար) միջեւ բանակցութիւնք բոլորովին խզեցան։ Ֆրանսացիք հովանաւորութեան իրաւունք կը պահանջեն Մատակասքարի այն մասին վրայ որ հարաւային լայնութեան 16րդ աստիճանին հիւսիսակողմը կը գտնուի, նաեւ 3 միլիոն ֆրանք պատերազմական տուգանք, և թշնամութեանց միջոցին օտարազգեաց կրած վնասուց փոխարինութիւն։ Ֆրանսացիք կը պահանջեն նաեւ որ Մատակասքարի Թագուհին այսուհետեւ միայն Հովաներու Թագուհի տիտղոսը կրէ։ Թոնքինէն 500 զօրք եկաւ աստ։ Ֆրանսացիք Մատակասքարի հողին վրայ ունին 1000է քիչ մ'աւելի զօրք։ Հովաներու զէնքն յոյժ անուր է։»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻ. Վերջերս շատ զրոյցներ պտըտեցան Թուրքիոյ Ծխախոտի Րէժին հաստատող դրամական խմբակին կամ Սինտիքային մօտալուտ լուծման համար, և այս զրոյցներու վրայ յենեալ հեռագրեր տեսնուեցան օտար լրագրութեան մէջ։ «Մեր ընթերցողք գիտեն թէ, կ'ըսէ Ֆարը Պօսֆօր, թուական չէր որոշուած Սինտիքային լուծման համար. և տարօրինակ կը թուի մեզ որ Սինտիքայի գլուխը գտնուող անձինք զայն լուծել որոշեն այնպիսի ժամանակ մը երբ համաձայնակ սխալ մը կը տիրէ, Դեսպանախորհուրդ մը նիստեր կ'ընէ, և բնաւ գործ չկայ Պօրսային մէջ։ Գործին գոհացուցիչ կերպով առաջ խաղին ակներեւ է Սինտիքայի անդամոց հետզհետէ եղած հաստուցումներէն։ Ամեն ինչ կշռելով, մեզ ստոյգ կը թուի արժանաւոր աղբիւրէ մը տրուած այն լուր թէ Սինտիքան լուծելու որոշում չկայ դեռ։»

ՄԱՆԿԱՆՑ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ. Ծանուցինք թէ ի Բարիզ կը կազմուի գեղեցիկ, քաջառողջ և յաղթանդամ տղեկներու ցուցահանդէս մը։ Այս հանդէս յոյս կուտայ մեծ յաջողութեան. զի ցարդ 500 տղայոց ընդունելութեան համար խնդիր մատուցուած է ծնողաց կողմէ։ Բայց շատերուն առաջարկը կը մերժուի. որովհետեւ տղայք տարիքի մասին և ուրիշ նկատմամբ որոշեալ պայմանները չեն ներկայացներ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Պերլին 22 յուլիս. Թէեւ Գերմանիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյ նոր ընտրութեանց թուականը դեռ որոշուած չէ, ընտրական պայքարն արդէն սկսած է բոլոր ճակատագծին վրայ։ Որպէս կը գուշակուէր, զանազան կուսակցութեանց միջեւ վէճի նիւթն է Գերմանիոյ գաղթային նոր աշխարհավարութիւնն և կառավարական ծրագիրն որով Ատլանտեան և Խաղաղական Ովկիանոսներու վրայ բանելիք գերմանական շոգենաւերու համար պետական նպաստ կը յատկացուի։ Պահպանողականք կը պաշտպանեն այս երկու ծրագրեր ալ, և կ'ամբաստանեն Ազատականները թէ անոնց իրականացման արգելք եղան վերջին նստաշրջանին մէջ։ Ազատականք դայրոյթով կը մերժեն այս ամբաստանութիւն, յայտարարելով թէ այդ երկու խնդրոց վրայ կառավարութեան կողմէ ժողովոյն ներկայացուած օրինական ծրագրեր ո՛չ միայն անընդունելի էին, այլ Պիզմարք իշխան գիտմամբ այնքան թերի խմբագրած էր զայնս, որպէս զի ժողովը պարտաւորուէր մերժել։ Իշխանը կ'ուզէր Երեսփ. ժողովոյ այս յաճախակի մերժումները զէնք մ'ընել Յառաջդիմականաց դէմ, զորս կ'աշխատէր իրենց ընտրողաց առջեւ անուանարկ ընել՝ ազգասիրութենէ զուրկ ցոյց տալով։ Կը հաստատեն թէ իշխանը կը պատրաստէ ուրիշ օրինական ծրագիր մը, որ ի նպաստ կայսրութեան կը գրաւէ հրդեհի դէմ և կենաց վերայ ապահովութեան ընդարձակ ձեռնարկութիւնն, որ ապագային մէջ կառավարութեան կողմէ ի գործ պիտի դրուի, երկաթուղեաց շահագործութեան նման, որք վերջերս ամբողջովին գնուեցան կառավարութեան կողմէ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. Արեւելեան Հանդէս անուն ռուսական թերթը կը ծանուցանէ թէ Քաշղարի սահմանագլխոց վրայ գործերը Ռուսաց համար անհանդուրժելի հանգամանք մը ստացած են։ Չինացիք կը շարունակեն արտաքսել ռուս վաճառականները, եւ կը ղրկեն անոնց վաճառքներն, և չինական բոլոր հրապարակները կը փակեն ընդդէմ Ռուսաց, հակառակ բողոքանաց ռուսական հիւպատոսին, որ ցոյց կուտայ թէ այս արարք հակառակ են ռուսո-չինական առեւտրական դաշնադրոյն տրամադրութեանց։ Ռուս թերթը կը պահանջէ որ ռուսական իշխանութիւնք վրէժխնդրական խիստ միջոցներ ձեռք առնուն։

ՄԵԾ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ. Հոլանտայի Թագաւորին միակ որդի Օրանժի իշխանն, որ մօտերս մեռաւ, աւելի քան 660,000 անգլ. ոսկւոյ արժէքով ժառանգութիւն թողած է։ Իշխանն, որ մեկուսացեալ կ'ապրէր և գիտական ու գրական ուսումնասիրութեամբ կ'պարապէր, կը թողու ճոխ մարմին գանձ մը, որ կը պարունակէ առաջնակարգ նկարներ, պատմական թուղթեր, և մեծարժէք հնութիւններ, նաեւ իւր մօր (Թագաւորին առաջին կնոջ) թանկագին գոհարեղէնները։ Բոլոր այս ժառանգութիւն ծերունի Թագաւորին կ'իյնար, բայց Ն. Վեհափառութիւն հրաժարած է ժառանգութենէն ի նպաստ իւր քառամեայ աղջկան, Վիլհելմինա գահաժառանգ իշխանուհւոյն, որոյ խորթ եղբայրն էր հանգուցեալն։ Ի բաց առեալ Թագաւորին առաջին կնոջ գոհարեղէններն, Օրանժի իշխանին բոլոր անձնական ինչքն ու գոյքն աճուրդի հանուած են։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ. Յուլիս ամսոյ երրորդ շաբթուան մէջ, Միաց. Նահանգաց Օհիօ նահանգին Քանթօն քաղաքին մօտ, գրօսանաւաց շարք մը երկաթուղւոյ գծէն դուրս ելնելով, լճի մը մէջ ինկաւ։ Մեռելոց ու վիրաւորելոց թիւն 200 կը հաշուուի։

ՆՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ. Ի Լոնտոն այս օրերս հաստատուեցաւ բոլորովին նոր տեսակ գրասենեակ մը։ Մէկ շիլին վճարելով, ամեն մարդ որ եւ է նիւթոյ վրայ իրեն պէտք եղած տեղեկութիւնը կրնայ ստանալ այս գրասենեակէ, որ եւ է լեզուաւ նամակ մը գրելով։ Տեսակ մը կենդանի Համայնագիտական Բառարան մ'է այս, որ ուղեւորներն և ստիպողական գործ ունեցողները կ'ազատէ երկար քննութիւններ և խուզարկութիւններ կատարելու հարկէն։ Այս նոր գաղափարն ի գործ դնողն է Լորտերու ժողովոյ անդամ մը։ Ինչպէս կ'երեւի, Լորտերն աղէկ և օգտակար բաներ ալ կրնան մտածել։

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Մասիսի մէջ հրատարակեալ Քսավիէ տը Մոնթէբէնի «Միմոնէ և Մաւի» վիպասանութեան թարգմանութիւնը պիտի շարունակուի շաբաթաթերթ Մասիսի մէջ, նոյն համեմատութեամբ որ օրաթերթ Մասիսի մէկ շաբթուան թիւերով կը հրատարակուէր։

Այժմ «Արեւելք»ի մէջ հրատարակեալ վէպը շաբաթէ մը կը լրանայ, յետ որոյ պիտի սկըսինք հրատարակել հետաքրքրաշարժ վէպ մը, թարգմանութեամբ դարձեալ Կարապետ Էֆէնտիի Իւթիւճեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս ծանուցած էինք կանխաւ, ազգային վարչութեան Քաղաքական ու Կրօնական ժողովները խառն նիստ ըրին երէկ, և առ ի հրատարակութիւն հաղորդեցան մեզ հետեւեալ տնօրինութիւնք։

1.– Ազգային վարչութիւնն անդամներէն յատուկ մասնախմբի մը յանձնած էր՝ ազգային ընկերութեանց վերաբերման համար կանոնական ծրագիր մը խմբագրել։ Այս մասնախումբն իւր պաշտօնը կատարած և ծրագիրն մատուցած լինելով՝ խառն ժողովն երէկ որոշեց նոյն ծրագրէն մէկ մէկ օրինակ ղրկել վարչական ժողովականաց, որ սերտեն, և եթէ դիտողութիւն ունին՝ խառն ժողովոյ մէջ յայտնեն, և ապա վաւերացուի ծրագիրն ու գործադրուի։

2 – Իւսկիւտարի Պաղլար–Պաշըի գերեզմանատան միջազգային յանձնաժողովոյ ատենապետ Գեր. Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան երէկ խառն ժողովին մատոյց՝ գերեզմանատան սահմանաց բաշխման յատակագիծն, որոյ վրայ երէկ բաւական ծանօթութիւն հրատարակեցինք, և ժողովն գոհ լինելով սոյն աշխատութեան կանոնաւորութեան ու յաջողութեան համար, յանձնարարեց Նորին Գերապատուութեան շարունակել աշխատութիւններն և ի գլուխ տանիլ ամբողջ խնդրոյն կարգադրութեան գործը։

3.– Զարօնճացի առաջնորդական տեղապահ Տ. Տիմոթէոս վարդապետ, որոյ քանիցս հրաժարագիր ղրկած լինելն հրատարակած էինք, դարձեալ հրաժարական ուղղած լինելով առ Վարչութիւնն, երէկ ընդունուեցաւ և որոշուեցաւ ուրիշ մը ընտրել նորա տեղ յառաջիկայ նիստին։

4.– Խառն ժողովը Մուշէն հասած գրերէ իմանալով, որ Մշոյ Ս. Կարապետ վանուց վանահայրական նախորդ տեղապահն նորընտիր տեղապահին չը յանձներ վանական ստացուածքն, հաշիւներն ու գոյքն, որոշեց հեռագրել առ նա, որ ի ներկայութեան միաբանական ընդհանուր ժողովոյ յանձնէ ամենայն ինչ։

5.– Դատաստանական խորհուրդը՝ որոյ աշխարհական անդամոց մեծագոյն մասն պակաս էր, ամբողջացաւ երէկ։ Դատաստանական խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան ժամկոչեան Պօղոս, Նարկիլէճեան Յակոբ և Թրէնեան Մկրտիչ էֆէնտիներն։

6.– Երէկ Խառն ժողովը տեսնելով, որ խումբ մը խնդիրներ դիզուած են, և մանրամասն քննելու ժամանակ չկայ, որոշեց յանձնել Տ. Սիմոն Սրբազանի, Տ. Վահան վարդապետի և դիւանատան առաջին պաշտօնակալներէն Թէլեան Բարթող և Խաչատրեան Կարապետ էֆէնտիներու, որ այդ խնդիրները քննեն ուսումնասիրեն և տեղեկագրեն Խառն ժողովոյ առ ի դիւրաւ կարգադրութիւն։

Տնտեսական Խորհուրդն չորեքշաբթի աւուր նիստին մէջ հետեւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ.

1. Վերստին հրատարակել ի լրագիրս թէ, այն գանձանակներն, որ պաշտօնական արտօնագիր չունին, կամ արտօնագրոց պայմանաժամը լրացած է, և կամ ուրիշ լեզուէ ծանօթութիւններ կը պարունակեն, արգիլուած են շրջաբերութենէ, և ազգայինք իրաւունք ունին գրաւելով այնպիսի գանձանակներն ի Պատրիարքարան յուղարկել։

2. Գանձանակի և այլ եղանակաւ կատարուած հանգանակութեանց վերաբերեալ օրէնք մը ծրագրած ըլլալով որոշեց վարչութեան վաւերացման ենթարկելէ յետոյ գործադրութեան դնել անմիջապէս։

3. Պատրաստած ըլլալով նաև Պատրիարքարանի ներքին բարեկարգութեան և աւանդեց սրկղի և պաշտօնէութեան հանգստեան թոշակի կանոնագրի ծրագիրն, յետ քննութեան՝ ընդունեց և որոշեց Քաղ. ժողովոյ հաւանութեան ենթարկելէ յետոյ գործադրութեան դնել։

4. Նկատելով որ Թաղական խորհուրդներն, քիչ բացառութեամբ՝ չեն մատուցած իրենց մատակարարած եկեղեցւոյն անցեալ տարւոյ հաշիւներն, նոյնպէս չեն յուղարկած իրենց թաղի ազգային կալուածոց վիճակացոյց ցանկերն, որ այնքան ստիպողաբ պահանջուած էր միշտ, որոշեց խնդրել Թաղ. խորհուրդներէն որ իրենց այս պարտաւորութիւնը կատարել փութան։

Տեսնելով որ իւր նախընթաց նիստի որոշմանց կարգին մէջ հրատարակուած չէ՝ Փափազեան ժառանգորդաց և Գումգափուի դրսի Թաղ. Խորհրդոյ միջեւ ծագած կտակային խնդիրն, որոշեց այսօրուան որոշմանց կարգն անցնելով հրատարակել, որպէսզի այս մասին տեղի տրուած տարաձայնութեանց վերջ տրուի։

Հանգուցեալ Փափազեան Գէորգ էֆէնտիի կողմէ Գումգափուի դրսի եկեղեցւոյ և վարժարանին եղած կտակային խնդիրն կարգադրուած ըլլալով Տնտեսական խորհրդոյ վերջին նիստին մէջ կտակակատար Փափազեան Մեծ. Կարապետ էֆէնտի ամբողջովին վճարեց կտակեալ գումարն։

Հետեւաբար, Տնտեսական խորհուրդը հրահանգ տուաւ Գումգափուի դրսի Թաղ. խորհրդոյ, որ հանգուցելոյն կտակն կէտ առ կէտ գործադրէ։ Ուստի, այլ եւս վերջացած կը համարուի սոյն խնդիրը, որ Փափազեան ժառանգորդաց և Գումգափուի դրսի Թաղ. Խորհրդոյ միջեւ սխալ ըմբռնմամբ տարիէ մ'ի վեր կը շարունակուէր։

Նաեւ զբաղեցաւ մէկ քանի դադարեալ ընկերութեանց խնդրով։

Ցաւօք սրտի կիմանանք թէ Ս. Պատրիարք Հօր վիճակն երկիւղալի կերպիւ ծանրացած է։ Ներսէս Սրբազանի հիւանդութիւնն, ինչպէս արդէն ծանուցուած է, «Լէօքէ-քէօ» կոչուածն է, որ երկար տարիներէ հետէ կը կրծէր կը մաշեցնէր Ն. Սրբազնութեան մարմինն։ Ըստ բժշկական քննութեան, այս հիւանդութիւն այժմ վերջին աստիճան սաստկութիւն մը ստացած է։ Ն. Սրբազնութեան թոքերն հիւանդ են յոյժ, շնչառութիւնն կարի դժուարացած է, և հարկ եղած է մասնաւոր բաղադրութեամբ օդ մը շնչել տալ իրեն՝ յատուկ գործիքի մը միջոցաւ։ Ազգային և օտարազգի բժիշկներ անպակաս են Սրբազան հիւանդին մօտ։

Վերջին վայրկենին գոհութեամբ ստուգեցինք թէ Նորին Սրբազնութիւն հանդարտ գիշեր մ'անցուցած է, և աւելի աղէկ վիճակ մ'ունի այժմ։

Լապտեր անուն Հանդէսի արտօնատէրն խնդրած է հրատարակել, թէ յիշեալ Հանդէսն՝ որ հանրային կրթութեան նախարարութեան կողմանէ դադարման դատապարտեալ էր, վերստին հրատարակելու հրաման առած է։

Մէճմուայը-Ախպար հայատառ և թրքաբարբառ լրագիրն՝ որ միամսեայ դադարման դատապարտեալ էր, երէկ հրատարակել սկսաւ՝ ներման շնորհաց արժանացած լինելով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը Նիշանը Իմթիյազի ոսկի շքադրամն ընծայեց Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Բայիֆ էֆէնտիի։

Պայրամի տօնին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ 20 հազար դահեկան նուիրել Վիթալիս փաշային, Ն. Վեհափառութիւն, լսելով միանգամայն թէ Տիկին Վիթալիս փաշա Արիֆէի օրն աղջիկ զաւակ մը ծներ է, ադամանդազարդ գեղեցիկ ժամացոյց մը նուէր ղրկեց անոր։

Գարատաղի Պօղօ Բէթրօվիչ իշխանը Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք Ըհլամուրի կայսերական քէօշկը կը բնակի։

Ն. Վսեմութիւնը երէկ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և ապա Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ բարձրաստիճան նախարարաց ոմանց հետ։

Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն Վեհ. Սուլթանին կողմէ հրամաններ հաղորդեց ոստիկանութեան նախարար Քեամիլ պէյի, Ռուսական դեսպանատան գանձապետին վրայ եղած յարձակման նկատմամբ, և այս առթիւ արտօնութիւն տուաւ չարագործները գտնելու համար խոստացուած վարձատրութիւնն աւելցնել։ Քեամիլ պէյ փութաց այս հրահանգներն հաղորդել Բերայի և Ղալաթիոյ ոստիկանութեանց, և կըսուի թէ ծպտեալ տեսուչք քանի մը հոգի ձերբակալեր են, որոց վերայ կասկած կայ։ Խոստացուած վարձատրութիւնն է 500 ոսկի։

Նախընթաց օրը, Նախարարաց ցաւակցական այցելութիւնէն յետոյ, դեսպանատանց առաջին թարգմանք եւս կայսր. պալատ երթալով, խնդրեցին Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Ալի Րիզա փաշայէն որպէս զի իրենց դեսպանաց ցաւակցական զգացմանց թարգման կանգնի Ն. Վեհափառութեան քով։

Մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպան Նօայլ Մարքիզն միամսեայ արձակուրդ ստացած է, իւր տիկնոջ և որդւոցն հետ Ռուսիոյ հարաւային երկիրներն երթալու համար, ուր, ինչպէս կը յիշուի, տիկին Նօայլ առաջին ամուսնութենէն ունեցած զաւակներն ընդարձակ հողերու տէր են։ Դեսպանը քանի մ'օրէն պիտի մեկնի Բէթբէլ շոգենաւով, և անոր բացակայութեան միջոցին, դեսպանատան առաջին քարտուղար և նորընտիր խորհրդական Պ. Վիյմօ պիտի վարէ գործերը։

Քաղաքապետ Մաղհար փաշա երեքշաբթի օրը կայսերական պալատը կոչուելով, Վեհ. Սուլթանին յայտնեց քոլերային դէմ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները։

Պէյ-Բազարի հրկիզելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովն իւր վերջին նիստին մէջ որոշեց այդ նպատակաւ հանգանակեալ գումարէն մաս մը յատկացնել Մարաշի դժբաղդ հրկիզելոց, բայց մանրամասն տեղեկութեանց պիտի սպասէ, գումարը կարենալ որոշելու համար։

Գարատաղի իշխանը զանազան աստիճանէ պատուանշաններ նուիրեր է օսմանեան պաշտօնատարաց ոմանց։

Տեղական լրագիր մը առանց ստուգութիւնն ապահովելու կըսէ թէ կայս. կառավարութիւնն որոշեր է Թուրքիոյ դեսպանատանց և հիւպատոսարանաց Գաւասները վերցնել։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնն այս նպատակաւ դեսպանատանց ուղղելի ծանուցագիր մը կը պատրաստէ, յորում կըսէ թէ Գաւասներն հաստատուած էին Ենիչէրիներու թուականին, երբ հանրային անապահովութեան պատճառաւ հարկ էր օտար տէրութեանց ներկայացուցիչներն պաշտպանել ո'և է յարձակման կամ նախատանաց դէմ, միանգամայն անոնց ազդեցութիւնը բարձրացնել յաչս այնպիսի ժողովրդեան մը որ տակաւին ընտելացած չէր եւրոպական քաղաքակրթութեան։ Այժմ որ ոստիկանութիւնը լաւ կազմակերպեալ է և դեսպանք կրնան մայրաքաղաքիս մէջ շրջագայիլ առանց յարձակումէ մը վախնալու, Բ. Դուռը կը մտածէ թէ Գաւասներն այլ եւս անպէտ են։

Այս խնդիրն առաջին անգամ չէ որ ձեռք կառնուի։

Թուրքիոյ օտար թղթատարութեանց բարձման խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար դեսպանք առաջիկայ շաբթու գումարում մը պիտի ունենան։ Էքսբրէս կը կարծէ թէ տէրութիւնք ընդերկար չպիտի ընդդիմանան այս առաջարկին, այլ համաձայնութեամբ պիտի որոշեն թղթատարական խնդրոյն վրայ այն ատեն միայն բանակցութեան մտնել Բ. Դրան հետ, երբ արեւելեան երկաթուղեաց միացումն աւարտի և Կ. Պոլսոյ ու Վիէննայի միջեւ առօրեայ թղթատարական գիծն հաստատուի։

Անկլօ-ֆրանսական Թերթը կանխահաս կը գտնէ նաեւ Ֆարի այն լուր, թէ միջազգային թղթատարութիւնն այս շաբաթ օր պիտի սկսի յատուկ շոգենաւ բանեցնել ի Վառնա, և կըսէ թէ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ թղթատարական պայմանագրի գործադրութիւնն յետաձգուած է առ այժմ քարանթինայի պատճառաւ։

Մայրաքաղաքիս առողջապահական միջազգային խորհուրդը յուզեալ նիստ մ'ունեցաւ նախընթաց օրը։ Նախագահն՝ Արիֆ պէյ, նիստին սկիզբը ծանոյց թէ Բ. Դուռը նկատելով որ օտար պատուիրակաց թիւն օսմանեան անդամոց թիւէն աւելի է և թէ հետեւաբար առաջինք միշտ մեծամասնութիւն կը կազմեն, որոշած է Սպարապետի Դրան և Թնդանօթարանի զինուորական բժիշկներէն եօթն անդամ աւելցնել խորհրդոյն։ Նախագահն յարեց թէ յիշեալ բժիշկներն եկած կ'սպասէին և անոնց յանձնարարականներն ներկայացնելով, հրաւիրեց օտարազգի պատուիրակներն որպէս զի ընդունին իրենց նոր պաշտօնակիցներն։ Ասոնք դիտեցին թէ առողջապահական խորհուրդն իւր արդի ձեւին մէջ միայն կը ճանչնային և թէ նոր կազմակերպութեան մը մասին հաւանութիւն յայտնելէ առաջ, պարտաւոր էին կանխաւ իրենց դեսպանաց դիմել։

Ապա կարդացուեցաւ երկուշաբթի երեկոյ Բ. Դրան կողմէ առողջապահական խորհրդոյ նախագահին ուղղեալ եպարքոսական թէզքերէն։ Այդ պաշտօնագիրն, ի մէջ այլոց, կը ծանուցանէր թէ կիրակի օրը գումարեալ նախարարաց խորհուրդն որոշած է 10 կամ 15 օր քարանթինայի ենթարկել Սև ծովէն եկող բոլոր նաւերն անխտիր, ուղեգիր ունենան կամ ո՛չ. նոյնպէս 10 կամ 15 օր քարանթինայի ենթարկել Միջերկրականի ոչ վարակեալ երկիրներէն եկող նաւերն, իսկ վարակեալ երկիրներէն ուղղակի եկող նաւերն 21 օր քարանթինայի ենթարկել։ Բաց յայսմ, Սև ծովու և Միջերկրականի վարակեալ կամ ոչ վարակեալ երկիրներու բոլոր վաճառքները խնամով պիտի ծխուին և նաւերը մաքրողական գործողութեանց ենթարկուին։ Եթէ շոգենաւու կամ նաւու մը մէջ քոլէրայի դէպք մը պատահի, քարանթինան 41 օրուան պիտի բարձրանայ։ Այս տնօրէնութիւնք գործադրութեան տրուած են երկուշաբթիէն ի վեր։

Եպարքոսական այս գրոյն ընթերցման վրայ երկար վիճաբանութիւնք ծագեցան, օտար պատուիրակք բողոքեցին, և նիստը վերցաւ առանց վերջնական որոշման մը յանգելու։

Արիֆ պէյ անմիջապէս յետոյ Բ. Դուռը գնաց նիստին արդիւնքն արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշային յայտնելու, որ միանգամայն յիշեալ խորհրդոյ նախագահն է։

Էքսբրէս, առանց ստուգութիւնն երաշխաւորելու, զրոյց մը կը յիշատակէ թէ առողջապահական միջազգային խորհուրդը լուծուելու է բարձրագոյն հրամանաւ։

Քանի մ'օր առաջ ծանուցինք թէ քաղաքապետի օգնական Պօխօր էֆէնտիի նախագահութեամբ, առողջապահական արտասովոր յանձնախումբ մը պիտի կազմուի։

Յանձնախումբն կազմուած լինելով, անդամք են՝ քաղաքապետութեան բժշկապետ Հիւսնի փաշա, առողջապահական յանձնաժողովոյ անդամ, Տօքթ. Հիւսնի պէյ, և քիմիագէտ բժշկապետ Փասարիտիս էֆէնտի։ Առաջին նիստին մէջ որոշուեցաւ որ յանձնաժողովոյ անդամք Կ. Պոլսոյ այլևայլ թաղերն այցելելով անձամբ, առողջապահական վիճակը քննեն և մանրամասն տեղեկագիր մը տան յանձնաժողովին։

Իզմիրէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրէսինէ ընկերութեան Թէյէօ շոգենաւը Մարսիլիայէն Կ. Պոլիս եկած ժամանակ, քոլէրայի դէպք մը պատահեր է։ Շոգենաւն յուլիս 25ին Սիկիլիոյ և Յունաստանի միջեւ գտնուած ատեն, ծովուն վրայ, կաթսայագործ մը քոլէրայէ բռնուելով, քանի մը ժամէն մեռեր է և շոգենաւը Կլազոմէնի մաքրանոցը ղրկուեր է քարանթինա սպասելու համար։

Նաւահանգստի տրոց զեղչման յանձնաժողովն՝ որ ընդ նախագահութեամբ նաւահանգստի վերատեսուչ Տիլավէր փաշայի, երէկ երրորդ նիստն ըրաւ։

Պէշիկթաշի Համիտիյէ Նախակրթարանի՝ որ Օգոստ. Սուլթանէն հովանաւորեալ է, հարցաքննութիւնք կը սկսին առաջիկայ շաբաթ օր։

Քաղաքապետութիւնն իւրաքանչիւր թաղապետական շրջանակի համար երկերկու բժիշկ յատկացուց, 1000ական ղրշ. ամսականով։

Թէրճէմանը-Հագիգաթ այսօր կը հաստատէ՝ օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուող սպայի մը մահմետական կրօնքն ընդունած լինելուն լուրը, որ մօտերս հրատարակեցաւ և հերքուեցաւ, և կը յաւելու թէ յիշեալ սպայն երէկ դեսպանատան առաջին թարգմանին հետ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տառեան էֆէնտիի հետ պահ մը տեսնուելէն յետոյ ընդունեց մահմետական կրօնքն։

Սուլհիյէ անուն շոգենաւն երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ, Ափրիկեան-Տրիպոլոյ ջուրերը գտնուելու պաշտօնով։

Ի Սերպիա մահմետականաց ունեցած հողերու և ագարակաց խնդրոյն յանձնաժողովն՝ այսօր վերջին նիստը կընէ արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ։

Մեծ տէրութեանց առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ տեսնուեցան արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տառեան էֆէնտիի հետ։

Իմարէի կառավարիչ Բասիխ էֆէնտի՝ որուն Միւթէմմայիզի աստիճան տրուեցաւ, երէկ ուղեւորեցաւ ի պաշտօնատեղին։

Գասթամունի շոգենաւուն խորտակման պատճառները քննելու պաշտօն ունեցող զինուորական ատեանն երէկ երկրորդ նիստն ըրաւ։

Մայրաքաղաքիս և շրջակայից մարդահամարի գործողութիւնք, կ'ըսէ Լա Թիւրքի, պիտի սկսին առաջիկայ օգոս. 1/13ին և պիտի կատարուին Բ. Դրան վիճակագրական Դիւանին ձեռամբ։ Յատուկ ցուցակներ պատրաստուած են ուր պիտի արձանագրուին իւրաքանչիւր անձի անունը, մականունը, կրօնքը, գործը, ծննդավայրը և բնակավայրը։ Պիտի նշանակուին նաեւ աստիճանաւորաց աստիճաններն և պատուանշանները։ Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ Պատրիարքարանաց ղրկուած հրահանգները կը պահանջեն որ այդ թուականէն սկսեալ՝ ծննդոց և վախճանմանց ցուցակները ղրկուին յիշեալ պաշտօնատունը։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնն ալ ծանուցագիր մը ղրկելով դեսպանատանց, Թուրքիոյ օտար հպատակաց մարդահամարի գործողութիւնները դիւրացնելու համար, անոնց աջակցութիւնը խնդրած է։ Վիճակագրական դիւանն ամեն ամսոյ վերջ պիտի հրատարակէ Կ. Պոլսոյ մէջ ծննդոց և վախճանմանց ցուցակն, ինչպէս նաեւ տարւոյն վերջը բովանդակ Թուրքիոյ բնակչաց ծննդոց և վախճանմանց ցուցակն։ Դաւանաց վիճակագրութիւնք՝ որք քանի մը ամսէ հետէ սկսած են, աւարտելու մօտ են։ Երբ Կ. Պոլսոյ վիճակագիրն ալ աւարտի, յիշեալ Դիւանը կարող պիտի լինի հրատարակել Թուրքիոյ ընդհանուր վիճակագիրն։

Պետական խորհուրդը Թուրքիոյ մէջ օսմանեան ծովային և ցամաքային ապահովագրական ընկերութեանց պէտքն ու կարեւորութիւնն զգալով, Առեւտրական նախարարութիւնն այսօր պաշտօնապէս հրաւէր կը կարդայ ամեն անոնց որք կը փափագին այսպիսի հաստատութեան մը ձեռնարկել, յիշեալ պաշտօնատունը ներկայանալ և պայմանաց տեղեկանալ։ Կըսուի թէ Կայս. կառավարութիւնն, այսպիսի հանրօգուտ ընկերութիւն մը հաստատել տալու գովելի նպատակաւ, մեծ դիւրութիւններ կընծայէ։

Մաքսատար Յակոբ էֆէնտի Նօզղատի անուղղակի տրոց քննիչ կարգուած է և այս շաբաթ պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

Մարիձա լրագիրը կը գրէ թէ Արեւելեան Ռումելիի նախորդ կուսակալ Ալէքօ փաշա շնորհաւորական հեռագիր ուղղեր է առ Պ. Քարավէլօֆ, Պուլկարաց նախարարապետ ընտրուելուն առթիւ։

Պրուսայի Հավալէներու խնդրոյն վրայ քննութիւնը կը շարունակուի. ստուգուեր է որ հակառակ Բ. Դրան վերջին տնօրինութեան, Պրուսայի կեդրոնական սնտուկը մեծաքանակ գումարներ վճարեր է ի հաշիւ Հավալէներու։ Նոյնպէս գաւառին ելմտական վարչութեան մէջ ուրիշ զեղծումներ ալ գործուեր են։ Պրուսայի համարակալը երկատաղէտ քննչի մը ներկայութեան պէտքն յայտներ է Բ. Դրան, տեղեկագրով մը։

Առաջիկայ աշնան Ֆրանսայի և Աւստրիոյ մէջ կատարուելիք զինուորական մեծ կրթութեանց համար օսմանեան բանակին կողմէ իբր ներկայացուցիչ պիտի ղրկուին՝ Բայիֆ էֆէնտի և Սէյֆուլլահ էֆէնտի ի Ֆրանսա, և Հիլմի էֆէնտի և Սաատէտտին էֆէնտի յԱւստրիա։

Վառնայի վերջին շոգենաւով Պոլիս եկան և Քավաքի առջև քարանթինա կ'սպասեն, Զինսաստանցի Ապտիւլ Մէճիտ մահմետական իշխանն, իւր քարտուղարին հետ և Պարսիկ Մէլքէմ զօրավարն։

Մեծահարուստ Քամոնտօ կոմսն, որոյ Եւրոպայէն դարձը գրած էինք, Քավաքի առջեւ քարանթինան լրացնելով, նախընթաց օրը Ենի գիւղ իւր ծովեզերեայ բնակարանը գնաց։

Րէժիի գործաւորներէն Գիրիաքօ անուն 14 տարեկան պատանի մը Ծիպալիի կողմը ծովը մտած և լողալու անվարժ լինելով՝ խեղդուեր անյայտ եղեր է։ Յաճախ տեղի կ'ունենան այսպիսի ցաւալի դէպքեր և կը հրատարակուին, բայց տակաւին խրատ չըլլար բազմաց։ Ոստիկանութիւնն ի հարկէ այս տարի ալ զգուշութեան պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու։

Թէրճէմանը-Հագիգաթի լուր տուեր են, թէ Տէրք-չէշմէի Իպրահիմ-աղա թաղի Իմամ Ապտ-իւլ-Ռահման էֆէնտի, իւր վախճանեալ որդւոյն մարմինը թաղել տուեր է տեղւոյն գերեզմանատան մէջ, ուր մեռեալ թաղել արգիլուած է կայսերական հրամանաւ։ Թէրճէմանը-Հագիգաթ հրատարակելով իրեն տրուած այս տեղեկութիւնը, ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ՝ ուրիշ անգամ այսպիսի անպատեհութեանց տեղի չտալու համար, որ ներելի չէ՝ հասարակաց առողջութեան վնասակար լինելուն համար։

Պրուսայէն կը գրեն առ Մոնիթէօռ թէ քաղաքէն 2 ժամ հեռաւորութեամբ Տէմիր Թաշ գիւղի բնակիչներէն Աբօսթօլի անուն ընտանեաց տէր մարդ մը, Իսքէմ պէյի ագարակին մօտէն անցած պահուն, 5 աւազակք վրան կը յարձակին, ծանրապէս կը վիրաւորեն և կը կողոպտեն։ Քանի մը Թուրք հովիւք այն տեղէն անցնելով, տուն կը փոխադրեն խեղճ վիրաւորեալն։ Յաջորդ օրը Աբօսթօլի եղբայրը Պրուսա կերթայ և եղելութիւնն յայտնելով հազարապետ Տէմիրճ էֆէնտիի, կը խնդրէ որ բժիշկ մը ղրկէ։ Բայց բոլոր աղաչանքն անլսելի կը մնայ, վասն զի հազարապետը կը պատասխանէ թէ վիրաւորեալը պէտք է Պրուսա գայ բժշկաց քննութեան ենթարկուելու համար, և հուսկ ուրեմն սաստմամբ կը վանէ զայն։ Մոնիթէօռի թղթակիցը կը յարէ թէ Տէմիրճ էֆէնտիի այս վարմունքն ընդհանուր զայրոյթ պատճառեր է։ Աւազակաց երեքն ձերբակալուեր են։

Անցեալները Մուսուլի դատական քննիչը Պէյլիքէ ղրկուած էր քանի մը առկախ գործոց կարգադրութեան համար։ Այս պաշտօնատարն և տեղւոյն ընդհանուր դատախազը գիշեր մը վատաբարոյ կանանց հետ փողոցները շրջագայած ատեն, ոստիկանք ձերբակալեր և բանտարկեր են զանոնք։ Յաջորդ օրը Պէյլիքէի կառավարիչն եղելութիւնը Մուսուլի կուսակալին հաղորդելով, հրահանգ ընդունեի է քննութեան ձեռնարկել։ Դատական Նախարարութիւնն ալ անմիջապէս պաշտօնանկ ըրեր է յիշեալ երկու պաշտօնատարներն։

Օսմանեան գեղարուեստից վարժարանը պիտի բացուի առաջիկայ շաբաթ օրը։ Նոյն վարժարանին աշակերտք ուղղակի կը հրաւիրուին առ վարչութիւն վարժարանին, որ է Թօփգաբուի պալատան մէջ կայսերական թանգարանին մօտ։

Ղալաթիոյ Չրհանկիներէն Նուսուֆ՝ ձիով գացած ատեն ինկեր, և ակռաները կոտրեր գետինը թափեր են։

Թարիք ի լրոյ կը ծանուցանէ այսօր թէ երկուշաբթի Ղալաթիա Զէյնէ-մէյտանը ըսուած տեղը, Սալիհ և Թէվֆիգ անուն 15 և 12 տարեկան տղայք խաղալով վարունգ կերած ատեն, երկուքն ալ յանկարծամահ եղեր են։ Նոյն լրագիրը կը գրէ, թէ Ղալաթիա կահվաչրջայ Խալիլ էֆէնտիի 19 տարեկան որդին Սալիմ՝ երկուշաբթի իր սովորական գործին գացած ատեն գետինն ինկեր, և քննուելով տեսնուեր է թէ յանկարծամահ եղած է։

Պոլսոյ Շահզատէ-պաշըի կողմանց ապահովութեան համար, գիշերները մինչև առաւօտ զօրք կը շրջագայի, և Հասան-փաշայի պահականոցի Գոմիսէր Օսման և երբորդ Գոմիսէր Բաշիր էֆէնտիներն անձամբ կը հսկեն։

Երէկ Ղալաթիոյ մեծ փողոցը սրճարանի մը մէջ հիլեն մը՝ որ քանիցս դատապարտուած է եղեր, յոյն մը գանակոծած ու վիրաւորած ատեն, ժանտարմայի չաւուշ Աբազ Խուրշիտ հասեր բռներ է զանի։

Նախընթաց օրը, Պոլիս Զաղմագճըլար եօգուշը Պ. Տիմիթրի Բաշտիվանի վաճառատան բեռնակիրներէն հայ մը ինքզինք կախած գտնուեր է։ Սա բաւական ժամանակէ հետէ տխուր վիճակ մ'ունէր, և կըսէ եղեր թէ պիտի սպաննէ ինքզինք, եթէ չապաքինի։

Ոստիկանութեան կողմանէ Թուրք լրագրաց միջոցաւ հրատարակեալ օրագրութենէ կիմացուի, թէ անցեալ շաբաթ օր Էյուպ Գազարիյէ աշխատող Սիմոնի, Բարսեղի և Եղիազարի պահած սնտուկէն հանդերձ և այլն գողցուեր են, և գողը ձերբակալուեր է։

ՊԱՐՏԻԶԱՀԱՆԴԷՍ (կերմէս ֆէթ) Ի ԹԵՐԱՊԻԱ

Ինչպէս ծանուցած էինք յառաջագոյն, վաղը հանդէս մը տեղի պիտի ունենայ Թերապիոյ անգղիական դեսպանատան գեղեցիկ պարտիզին մէջ, ի նպաստ բարեգործական Տօրքաս ընկերութեան Կ. Պոլսոյ, որոյ Նախագահն է Տիկին Տըֆրին, և նպատակն է նպաստ բաշխել թշուառաց, առանց խտրութեան ցեղի կամ կրօնի։ Պիտի գտնուին նուագածուաց խումբ մը, ձկնորսութեան լիճ մը, և այլ առարկայք զբօսանաց. Նաև գեղարուեստից ցուցահանդէս մը, որ սոյն պարտիզահանդէսի գլխաւոր հրապուրիչ մասը պիտի կազմէ։ Կ. Պոլսոյ մէջ գեղարուեստից նիւթեր հաւաքող բազմաթիւ հանքամանօթ անձեր խոստացած են աջակցիլ ճոխացման Թերապիոյ հանդիսին սոյն ճիւղին։ Տոմսակ չէ հանուած շրջաբերութեան։ Մուտքն է մէկ մէճիտ, զոր ամեն մարդ պիտի վճարէ պարտիզին դրանը։ Ասոր վրայ փոքր յաւելուած պիտի ընեն անոնք որ ուզեն մտնել յիշեալ ցուցահանդէսի սրահին մէջ։ Իրենց ծնողաց ընկերակցող տղայք ազատ են մուտք վճարելէ։

Շիրքէթի 28 շոգենաւը յաւելուածաբար ժամը 6ին Կամուրջէն մեկնելով Թերապիա պիտի երթայ, Օրթագիւղ, Արնաւուտգիւղ, Պէպէք, Գանտիլլի, Ռ. Հիսար, Պոյաճըգիւղ և Ենիքէօյ հանդիպելով, և երեկոյեան ժամը 11 1/2ին կամուրջ պիտի վերադառնայ, միևնոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։ Երթևեկութեան գինն է կամուրջէն սկսեալ մինչև Հիսարի նաւամատոյցէն նստողներուն համար 5 ղրշ. և 2 ղրշ. Մէվքի. իսկ Պոյաճըգիւղէն և Ենիքիւղէն նստողներու համար 3 ղրշ. և 2 ղրշ. Մէվքի։ Իրենց ծնողաց ընկերացող տղայք տոմսակ չպիտի առնուն։ Նոյնպէս յատուկ շոգենաւ մը վաղը ժամը 5ին (ըստ Տաճկ.) Մեծ Կզլէն մեկնելով, Թերապիա պիտի երթայ Գատըգիւղ հանդիպելով, և Երեկոյեան ժամը 11 1/2ին պիտի վերադառնայ։ Երթ ու դարձի տոմսակի գինն է 1 մէճիտ։

Որովհետև սոյն հանդիսի հասոյթն յատկացուած է բարեսիրական այսպիսի գովելի նպատակի մը, կը յուսացուի թէ քաղաքս օգուտ պիտի քաղեն այս առիթէն, թէ՛ իրենց բարեգործական զգացումներն ապացուցանելու և թէ՛ լաւ օր մը անցունելու համար Վոսփորի գեղեցկագոյն մէկ վայրն։ Հանդէսը պիտի սկսի կէս օրէն յետոյ ժամը երկուքին և վերջանայ եօթին։

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս երեկոյ)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Րիօ Ժանէյրօ, 27 յուլիս

Գրազիլիոյ Նախարարութիւնը ստրկութեան աստիճանաբար ջնջման ծրագիր մը ներկայեց երեսփոխանաց ժողովին։

Մարսիլիա, 29 յուլիս, երեկոյ

Այսօր 18 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն, 29 յուլիս, երեկոյ

Այսօր 8 հոգի մեռան քոլերայէն։

Մարսիլիա 30 յուլիս, երեկոյ

Այսօր 21 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն 30 յուլիս, երեկոյ

Այսօր 13 հոգի մեռան քոլերայէն։

Բարիզ, 30 յուլիս.

Չինական կառավարութիւնը նոր պայմանաժամ մը խնդրեց, պատերազմական տուգանաց վերաբերեալ վերջնագրոյն պատասխանելու համար, որոյ պայմանաժամը կը լրանայ յուլիս 31 ին։ Ֆրանսա մերժողական պատասխան տուաւ, յայտարարելով թէ պայմանաժամը չուզեր երկարել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 3/8
3 » » » (վճռւնկն)	110 1/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 85 1/2
3 » » » (վճռւնկն)	22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկ.	8 33 1/2
Պորսայէն գոցուելէն վերջը	»	8 33 1/2
Երէկ Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	8 33
Բարձրագոյն գին	»	8 33
Նուազագոյն	»	8 33
Կէս օրին	»	8 33
փոխառութիւն 1863	ֆր.	57
» 1865	»	50
» 1869	»	45
» 1873	»	40
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ. Լր.	17 25
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	43 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		365
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի	»	81

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 25
Քրէտի Ժէնէրալ (Գ. Կ.)	Օսմ. Լր.	6 33
Պանք տը Գօնս.	»	5 25
Սօս. Շանժ է վալէօր	Օսմ. Լր.	3 26
Թրամուէյ	»	292 1/2
Իւնիֆիէ Եգիպտական		65 15
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		65 22 1/2
Գիշերը գործ չեղաւ		— —
Այս առտու բացուեցաւ		65 20
Կէս օրին նոյն գին		65 20

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 28
Անգլիական ոսկի	»	110 7
Քրիմից	»	51 15
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 8
Ռուսիոյ Թղթադրամ	»	9
» արծաթ	»	89 25
Ֆիօրին	»	9 1
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 10
Հինգնոց	»	102 10
Մէթալիք	»	99
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	2800
Վեցնոց	»	103

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Յուլիս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	100 13/16
Օսմ. » բացուեցաւ	8
» » գոցուեցաւ	8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 1/4
» » 1869	9 1/8
» » 1871	65 1/2
» » 1872	17 1/2
» » 1873	8 1/8
փոխառութիւն 1877	77 1/2
Պանք Օթօման	14
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	90 3/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	59
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	82 3/8
Տայրա Սանիէ	58 1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	82 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	101 1/4
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 30 Յուլիս ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 85
Օսմանեան երկաթուղի	20 70

Բարիզ, 30 Յուլիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0 բաց	108 20
» » 3 0/0 բաց	77 60
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	8 05
» » գոցու. (գ. կ.)	8 02 1/2
Օսմանեան փոխառութիւն 1863	——
» » 1865	51
» » 1869	45
» » 1873	41
Օսմանեան երկաթուղի	43 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	528 75
Պանք Օթօման	600
Գրէտի Լիոնէ	—
» Ֆօնսիէ	1282 50
Բաժնետոմս Լիոնի (գուլը. կար.)	1225
Սուէզի ջրանցք	1887 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	96 1/4
Իտալական Ռանթ (բարձրացած)	94 70
Արեւելեան Ռուս. (Ռիւս Օրիան.)	
Եգիպտական միացեալ գոց (Իջած)	296 25
Սպանիական (արտաքին)	59
Բրիօրիթէ Թիւրք	370
5 0/0 Հելլենական	344 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 15

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

31 Յուլիս (Ն. Տ.)

	Ժ. Վ.
Ծագումն Արեգական (Աւերեւոյթ.)	4 57
Մուտք » »	7 15
Կէս օր (Միջին ժամով) 12	6 7
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)	4 38
Ծագումն Լուսնի (Աւերեւոյթ.) Ե.	2 15
Մուտք » » Երեկոյ Ե.	12 14
Երեւումն Լուսնի Ա. Ք. Յուլիս	

Առաւօտեան ժամը 8ին

Ծանրաչափ (Ծովու երես)	758 0
Ջերմաչափ	24 7
Նուազագոյն աստիճան	18 6
Բարձրագոյն » իրիկուան	29 1
Խոնաւութիւն 0/0	66
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին	10
[illegible]	0

Ուղղութիւն Հողմոյ Հարաւ արեւել. Հանդարտ։

ՅՈՒԼԻՍ 30 ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափն հաւասարապէս ճնշուած կը մնայ ի Հարաւային Եւրոպա և ի Միջերկրականն, ուր հովը փոփոխական է. Հիւսիսային տկար հով Ալճէրիական, հարաւային տկար հով Ադրիատիկոս, հարաւային չափաւոր հով ի Տարանտէլ և Հիւսիսային տկար հով Ադէսա։

Բարեխառնութիւնը 27 աստիճան է ի Պերութ, 22 Ադեսա, 17 ի Բարիզ և ի Վիեննա, և 16 ի Բեդրոպուրկ։

Ի ՄԱՀ

ՎԱՀԱՆԵԱՆ ՆԱԶԼԸ ՏԻԿՆՈՋ

Արեւելքի երեկուան թերթը ծանոյց զմահ Վահանեան Նազլը Տիկնոջ, և զյուղարկաւորութեան ժամն և գաւիթն։

Այդ համառօտ ազդը կը բաւէր անշուշտ Պոլսեցւոց, որոնց քաջածանօթ էր Տիկին Նազլը. բայց այն ազգայնոց, որ քաղաքիս շրջանակէն դուրս կը բնակին, և ի լրոյ միայն գիտեն այդ անունը, կրնա՞ր գոհութիւն տալ այդչափը։ Ապաքէն մեծ տխրութեանց առթիւ սակաւախօս ըլլալն՝ ճարտարախօս լինել ըսել է, բայց նշանաւոր անձնաւորութեանց առջեւ լռութիւնը ապերախտութեան գոյն կ'զգենու, և բարեկամութեանց նկատմամբ ամօթ կը դառնայ։ Ներուի ինձ ուրեմն մի քանի բառիւ նուիրական պարտականութիւն մի կատարել առաջի Առաքինւոյն մահուան։

Եթէ գովեստը պարագայ մի կայ յորում չի վախեր նախանձու ընդհարելու, այս դա է անշուշտ։ Այն գերեզմանը, որ օթեւանեց այսօր այդ կնոջ, գիտէ թէ ոչ-անհետացուցիչ պաշտօն մ'ունի կատարելիք՝ ինչպէս բիւրաւորաց առթիւ, այլ ընդհակառակն բացուած դուռն է անմահութեան տաճարին, զորմէ առաքինասէրք՝ այսօրուան ինչպէս վաղուան՝ ուխտից դրասանգներն պատկառանօք կախելն իրենց հաճոյք պիտի համարին միշտ։ Երիտասարդութիւնը երբ կը մեռնի, ծաղկանց փունջերով կը ջանանք մոռմոքելի ընել զայն, և շատ անգամ աւա՜ղ իրենց պսակայը չափ է անոնց յիշատակին տեւողութիւնը. բայց երբ բազմարեղուն ատոք ծերութիւնը առաքինութեան պսակը գայ մեր սիրոյն և յարգութեանը պատուանդանին վրայ կը կանգնի, հոն շատ տարբեր է արտադրեալ հետեւանքը. վասն զի մահկանացուաց պաշտաման այդ նորկայացողին իրաւունքներն շատ խորաքանդակ դրոշմեալ են յօրինակ նմանեացն, նա՝ և առանց իսկ խտրութեան սեռի։ Եւ ո՞չ ապաքէն զՏիկին Նազլը այդպիսի անձնաւորութիւն մի կը գտանեմք, երբ իւր վսեմ յիշատակին այցելեմք ոգւով։ — Ազգի և ժամանակի մը մէջ յորում կրթութիւն ու դաստիարակութիւն Նախապաշարմանց ճիրաններուն տակ կը հեծէին, յորում կանանց համար մանաւանդ գիրք և գրիչ սանդուղք էին համարուած որ հանէին յանբարոյականութիւն և ի կորուստ, այդ կինը իւր զաւակացը ձեռաքէն բռնած առ գիտութեան լոյսն երկնաձիր առաջնորդէր անսայթաք. Այդ առաքինի արուեստն պտուղներն կը ճանաչեն բոլոր ամէնք որոց անծանօթ չեն Վահան էֆէնտի և Տիկին Տիւսաբ։ Բայց եթէ այդ կինը շատանայր իրեններն դաստիարակելով, լաւ մայր մի պիտի ըլլար, որ այդ ալ քիչ փառք չէ կնոջ մ'համար. սակայն ինք որ [illegible] կը կրէր, իւր սեռին յետադէմ վիճակը և մարդկային իրաւանց մէջ աննպաստ դիրքը տեսնելով՝ ուխտեց երդմամբ որդեգրել զնմանին յառաջդիմութեան. լսուեցաւ իւր ձայնը, հաղորդուեցաւ իւր հոգին, և կանգնեցան վարժարանք, ուր կին երիտասարդութիւնը իրեն օրինակին վրայ կաղապարուիլ կ'աշխատի։ Վկա՛յ Հռիփսիմեանք, և անոնց կողէն ծնած Դպրոցասէր-Տիկնայք, որոց ընկերութեան կը նախագահէր ցարդ Տիկին Նազլը։

Այդ լուսոյ գաղափարը ներմուծողին աւասիկ դամբանին շուրջը շարուած՝ Հայ ազգը իրաւամբ իւր մօրը կորուստը կ'ողբայ այսօր. բայց անհ ուրիշ դաս մ'ալ մարդկանց որ իրենց լռիկ արցունքը կը բերեն զեղուլ նոյն փոսին մէջ և գիտէք ո՛վ են դոքա. բոլոր անոնք որ անձայն անշշուկ կը բարերարուէին այդ առաքինի կնոջմէն։ Կուզէ՞ք և յիշեմ դերեկմանն, դք իւր առ տնին խորանին մէջ բնական ուղղախոհութեան դաս կ'առնուին, և պարտուց ու առաքինութեան հաւատալով՝ արհամարհել կը սորվէին աշխարհիս դժուարութիւնքն ու ձախողութիւնքը։ Սոքա մանաւանդ կրնան վկայել այդ փիլիսոփայութեան դասատուին քաղցրաբարոյ կերպարանաց տակ թաքուն բարձրաթռիչ հոգւոյն։ Նոյն իսկ գրականութիւնը և մեր լեզուին մշակութեան սէրը իւր կենաց վերջին օրերուն մէջ նաև իւր ուշադրութեանը նիւթ կ'ըլլային։

Եւ բաւ թէ այս ամէնը կորսուեցա՛ւ – Ո՛չ, առաքինութիւնը երբէք կորստեան ենթակայ չի կրնար ըլլալ. և կը կրնեմ թէ այդ գերեզմանը անմահութեան հոգւոյ բնակավայրն է։

Եւ սակայն առաքինութեանց պսակողին իմ բոլոր ունեցած ջերմ հաւատովս, չեմ կրնար չարդարացնել այն ամէն արցունքներն, որ նիւթապէս գոնէ բաժնուելնուս և զրկուելնուս համար հայ աչքեր կը թափեն և պիտի թափեն, նոյն ինքն Նազլը Տիկնոջ աշխատութեանցը հունձքը օր մը մխիթարուելու յուսով։

Եւ եթէ չեմ գլանար ընդհանրութեան իրաւունքը, քանի ո՛ն աւելի պիտի համակամիմ պատկառելու յայն պերճախօս արտասուաց, որոնք կ'ողողեն այս ժամուս Տիկին Նազլըի գերեզմանը՝ իւր որդւոց յազերբականց բղխելով։ Այդ զգածուած պատկառանքը կ'առիպէ զիս լռել, և կնքել խօսքս գոչելով. «Երանի՛ Առաքինւոյն»։

18 Յուլիս

Թ. Ե.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

Մուշ, 4 յուլիս 1884

Դեռ երէկ էր որ Ս. Կարապետէն մի բարեկամ երիտասարդ սապէս կը գրէ ինձ. «Նոր-Նախիջեւանցի և Մոզդոքցի հարուստ և երեւելի Հայ եղբայրները վանքս գալով յուխտ և յերկրպագութիւն սուրբ գերեզմանին [illegible], մեծամեծ նուէրներ տալու տրամադիր կ'երեւէին, բայց վանուց անխերպոյան և ալեծուփ վիճակը տեսնելով, աննշան գումար մը տուին և հայրենիքնին մեկնեցան կսկծալով իրենց գալու վրայ»։

Ս. Կարապետի Միաբանութեան մեծագոյն և ողջամիտ մասը նոր արթնցած իբր ի քնոյ, և ի նկատի առեալ վանուց տագնապալի և անխերպոյան վիճակն և փոխանորդ Հօր անկարողութիւնը, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան բողոքած էր և անօրէնութիւն խնդրած, յորմէ հրաման եկած էր վանահայրական ընտրելեաց ցանկ մը քուէարկել և արդիւնքը յղել ի Պատրիարքարան։ Հայր Խորէն իւր կուսակիցներով Վանայ քաղաքէն շարժուած չէ ուզեր մասնակցիլ քուէարկութեան, որ իւր շահատակութեանց վերջ սիտի տայ. իսկոյն կոփէր հրաւիրագրեր զրկել իր բարեկամ մի քանի բէյերուն և Մշոյ երեւելեաց ոմանց, և վանքը կը կանչէ, մի քանի արդարասէր վարդապետները դուրս ընելու, որք ի շահ և ի պաշտպանութիւն վանքին՝ հակառակ են եղած իրեն։ Բէյական խումբն և փոխանորդ Հայրը մի քանի զինուոր եւս Բաղոր գիւղէն բերելտալով բանը կուզեն զինու զօրութեամբ ի գլուխ հանել. ասոր վրայ Միաբանութեան կողմէ Արժ. Մեսրովբ և Վարդան վարդապետները Մուշ կը ղրկուին եղելութիւնը ի Պատրիարքարան հեռագրելու. մեր Մուշեցի եղբայրները, բէյերը և այլք իրենց սխալը ճանաչելով իսկոյն վանքէն կը մեկնին 37–38 ոչխար առնելէն ու այլ և այլ ծախքեր ընելէն ետքը, թող թէ ըն ու սուրճը. թէ բէյական գումարումը ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ, արդէն յայտնի է. այնուհետեւ խրատուած Հայր Խորէնէն և իւր համախոհներէն՝ գիւղեր ինկած կը քարոզեն ժողովրդեան որ այլ եւս պտղի, իւղ, պանիր եւ բամբ չտան վանքին, յուզուելով Վարչութեան այն հեռագրի վրայ՝ որ իւր պաշտօնանկութիւնն կը գուժէր և Բաղոնի Յակոբ վարդապետին փոխ-վանահայրութիւնը կ'աւետէր։

Ազգային Վարչութեան Խառն ժողովոյ կողմանէ Գեր. Տ. Օրմանեանի ընտրութիւնը կարդացինք ուրախութեամբ սրտի. բայց ցաւեցանք որ Գեր. Օրմանեան չէ հաճած ընդունիլ Ս. Կարապետի վանահայրութեան պաշտօնը։

Երկրորդ ընտրելին է Գեր. Հայր Խաչախանեանը, Միաբան Ս. Կարապետի և այժմ փոխ-առաջնորդ ի Բզլի. սա եւս՝ իւր քաղցր բնաւորութեան, գործունէութեան և ուսումնասիրութեան շնորհիւ 9 քուէով պատուուած է ի Միաբանութենէ, և իրաւամբ մեծ արժանիք ունի վանահայրական պաշտօնի։

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՁ ԵՒ ԿԱՐԻՃ

Սոցա բնաւորութիւնն և դարմանները

Օձն և կարիճն Տաճկաստանի թունաւոր միակ կենդանիներն են գրեթէ, որոց թունաւորութեան և դարմանի նկատմամբ ներկայիս կը փափաքիմ ծանօթութիւններ տալ իմ ազնիւ ընթերցողաց։

Թոյնն հեղուկ մ'է մասնաւոր մասներէ արտադրեալ, զորս արտադրող կենդանիք անձի մը մարմինն վիրաւորելով նորա վէրաց մէջ կը վազցնեն։

ՕՁ. — Մեր ընդհանրապէս օձ անուանած կենդանեաց միայն ոմանք թունաւոր են և աւելի յարմար օձ անուանուելը, իսկ ուրիշներ թունաւոր չեն և իժ կ'անուանին։ Օձերու թոյն արտադրող մասներն երկու հատ են գլխի երկու կողմերն հաստատուած, որոց արտադրութիւնն վերին ծնօտնեաց երկու պարզ ակռայներով և կամ երկու ժանեաց միջոցաւ կը լինի. ժանիքներն երկար են և շարժուն և ըստ պարագային կրնան պահուիլ. սոցա մէջ գտնուած մի գլանաձև անցքի միջոցաւ դուրս կը վազէ թոյնն. իսկ պարզ ակռայներու միջոցաւ հաղորդուած թոյնն՝ ակռային դուրսի երեսը գտնուած մի ակօսաձև անցքի մէջէն կը վազէ թունաւորեալին վիրաց մէջ. այս ակռայներն սրածայր են և երկար։

Օձն երբ ուզէ ուրիշ կենդանի մը թունաւորել, զայն կը խածնէ նախ և իւր ժանեաց կամ ակռայներու ծայրով նորա մարմինն ծակելէ վերջ՝ իւր երեսի մկանանց կծկմամբն թոյն արտադրիչ մասներն կը սեղմէ և թոյնն վիրաց մէջ կը վազցնէ, որ արեան շրջագայութեան մէջ անցնելով կենդանին կ'սպաննէ։ Թունաւորեալ անձին արեան շրջագայութիւնն կը դանդաղի, վիրաց տեղն կ'ուռի, ջերմութիւն մը նորա կը յաջորդէ, ապա թմրութիւն մը, դող մը և այլն։

Թունաւոր օձի մը բնակած տեղւոյն կլիման որչափ որ ջերմ ըլլայ, արտադրած թոյնն այնչափ զօրաւոր կ'ըլլայ. հետեւաբար այրեցեալ գօտիի օձերն աւելի թունաւոր են քան բարեխառն գօտիներունն։ Միևնոյն թոյնն կրնայ ըսուիլ նաև ամեն կարգի թունաւոր կենդանեաց համար ալ։

Եթէ օձ մը կենդանի մը թունաւորելէ վերջ երկրորդ մը և երրորդ մը փորձէ թունաւորել՝ շատ անգամ չի կրնար, զի թոյնն առաջինին համար սպառած ըլլալով՝ երկրորդն թունաւորել չը բաւականանար։

Կենդանի մը որչափ փոքր որ ըլլայ, այնչափ քիչ քանակութեամբ թոյն բաւական է զայն սպաննելու։ Կան կենդանիներ ալ որք չեն թունաւորուիր, որպէս աղուէսն։

Դարմ. — 1. Քանի որ թոյնն իւր ազդեցութիւնը կատարելու համար պէտք է որ արեան շրջագայութեան մէջ մտնէ, ուրեմն թունաւորեալ անձի մը առաջին դարմանն է անմիջապէս վէրքն սեղմել որպէս զի թոյնն դուրս ելնէ։

2. Վէրքին վրայ տզրուկ դնել, որ թունաւորեալ արիւնը կը ծծէ առանց վնասուելու։

3. Կիզիչ մարմիններով, որպէս պօտաս և կամ կարմրած երկաթով վէրքն այրել խորապէս։

4. Ամենէ աւելի զերծարար միջոցն է թունաւորեալ մարդու մը համար, որ իւր սրտակից բարեկամներէն մին վէրքն ծծէ. եթէ բերանին կամ մարսողական խողովակին մէջ ո և է վէրք մը չը գտնուի, երբէք չը վնասուիր, զի թոյնն չը կրնար արեան շրջագայութեան մէջ մտնել. բայց այս պաշտօնն իւր ընտանեաց մի անդամն կամ սրտակիցն կրնայ միայն կատարել։

5. Ամերիկացիք Կիւաօ անուն բոյսի մը մեծ յարգանք կուտան այս նկատմամբ, ըստ որում ոչ միայն վիրաց վրայ այս բոյսի տերեւներն դնելով թունաւորեալը կ'առողջանայ, այլ նաև եթէ նորա արիւնով (հիւթով) մէկին պատուաստուի՝ այլ եւս թոյնն նորա վրայ չի կրնար ներգործել։ Այս յատկութիւնն վկայուած է ճանապարհորդներէ և ի գլուխ ամենեցուն Հիւմպոլտէ, ըստ որոյ այս բոյսն մարմնոյ այնպիսի հոտ մը կուտայ որ օձերու խիստ անախորժ լինելով չեն խածներ։

Կարիճ կամ Կոր

Կարիճ կամ Կոր սարդազգեաց դասէն թունաւոր կենդանին Տաճկաստանի մի քանի մասնաւոր գաւառաց մէջ մեծ քանակութեամբ կը գտնուի, ինչպէս Տիգրանակերտ, Եդեսիա ևայլն, և մեծ զոհեր կը կատարէ նոյն իսկ մարդոց մէջ, եթէ չը գիտնան դարմանուիլ։

Այս յօդաւոր կենդանին իւր սրածայր գէսով կը վիրաւորէ։ Իւր մարմնոյն յետին յօդի մէջ գտնուող մասներ այդ ծայրի տակ բազմաթիւ ծակերով կը բացուին և վիրաց մէջ կը վազցնեն թոյնն, որ ջերմ երկիրներու մէջ աւելի վնասակար է։ Թունաւորեալի վէրքի տեղն կ'ուռենայ, վիրաւորեալի անձին վրայ ջերմութիւն և ընդհանուր տագնապ կը տիրէ, կը թմրի, կը դողայ և մերթ կը փսխէ։

Դարմ. սորա թոյնն թթու մը ըլլալով՝ կալէ գործածելու է թէ՛ ներքուստ և թէ՛ յարտաքուստ. օձերու թունաւորութեան համար գործածուած միջոցներն ալ կրնանք ի կիր արկանել այս պարագայիս մէջ։

Ն. Տաղաւարեան

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Բեռլերսպուրկի մեր յարգոյ թղթակիցն մեզ ղրկած է հետեւեալ կարեւոր յօդուածն.

Բռնի Միաբանութիւն Հայոց Լեհաստանի ընդ Եկեղեցւոյն Հռովմայ.

Ա.

Մեզանից շատերը լսած կամ կարդացած կլինին անշուշտ, թէ ժամանակով Լեհաստանում կան եղել բազմաթիւ Հայեր, Անի քաղաքից և Հայաստանի ուրիշ կողմերից գաղթած, որոնք Լեհաց թագաւորներից պաշտպանութիւն և արտօնութիւններ գտնելով՝ շատ ճոխացել են նիւթապէս և յետոյ մի չէք Նիկոլ եպիսկոպոսի ձեռքով կաթոլիկացել են և կորել։

Մեզ ամենիս յայտնի այս համառօտ բովանդակութեան մի մասը, այն է Հայոց Լեհաստան գաղթելը, նոցա արտօնութիւնները, վաճառականութիւնը և Նիկոլ եպիսկոպոսից կրած հալածանքները բաւական ընդարձակ մատենագրութիւն ունին։ Հ. Մինաս Բժշկեանի «Ճանապարհորդութիւն ի Լեհաստան» գրքին մէջ մանրամասնօրէն պատմուած են Հայոց գաղթականութեան պատճառները, ժամանակները, գաղթականութեանց ճանապարհը և վիճակը Լեհաստանի մէջ։ Հեղինակը զետեղել է գրքին մէջ և այն կցկտուր տեղեկութիւնները, որ կարողացել է հաւաքել Լեհահայոց կրօնական ազատութեան և քաղաքական իրաւունքների մասին և վերջապէս գրել է խնամքով կազմուած վիճակագիր իւր ժամանակի (1830) հայաբնակ քաղաքներին և գիւղերին Լեհաստանում և շրջակայ աշխարհներում։—Աւստրիացի գիտնական դոկտոր Բիշոֆ իւր մի քանի շարադրութեանց մէջ («Լեհաստանի Հայոց նախկին իրաւունքները», «Լեմբերգի Հայոց պատմութեան մասին տեղեկութիւններ» և այլն) մանրամասնօրէն պատմում է, թէ ինչպէս Հայերը Լեհաստանում ձեռք բերին կրօնի ազատութեան իրաւունքը, վաճառականութեան մէջ մեծամեծ արտօնութիւններ և վերջ ի վերջոյ իրաւունք անկախ ինքնավարութեան, այսինքն իրանց ընտրած հայ դատաւորների ձեռքով կառավարուելու և դատուելու։ Նա հրատարակեց նաև այն հռչակաւոր դատաստանագիրքը Մխիթար Գօշից քաղուած (1), որ Հայերը Լատիներէն թարգմանելով առաջարկեցին Լեհաց Սիգիզմունդ Ա. թագաւորին և խնդրեցին վաւերացնել զայն իբրև Հայոց վաղեմի դատաստանագիրք, և Սիգիզմունդ նոցա խնդիրը կատարեց։—Վերջապէս Առաքել վարդապետ Դաւրիժեցին, իբրև ժամանակակից մարդ, ընդարձակօրէն գրել է իւր պատմութեան մէջ (Գլ. ԻԸ.), թէ ինչպէս Նիկոլ կաշառքի օգնութեամբ եպիսկոպոս է ձեռնադրուել Լեհահայոց վերայ Մելքիսեդեկ կաթողիկոսի ձեռքով, իւր անառակութիւններով սաստիկ նեղացրել և ձանձրացրել է Հայերին, որոց դատաստանից խոյս տալով կաթոլիկութիւն է ընդունել, բռնութեամբ խլել է Հայոց եկեղեցիներն Լվով քաղաքում և սկսել է կաշառքներով և անօրէն գործերով կեղեքել ու նեղել ժողովուրդը. բայց վերջը հաշտուել է նորա հետ՝ Փիլիպպոս կաթողիկոսին տուած երդմնագրովը, թէ ինքը, ժողովուրդն և իւր յաջորդները Հայաստանեայց Եկեղեցու դաւանութիւնն անխախտ կպահեն և կհպատակին Էջմիածնի կաթողիկոսներին։

Բայց այդ համառօտ բովանդակութեան երկրորդ մասն, այսինքն թէ ի՞նչպէս կաթոլիկութեան են դարձել և կորել Լեհաստանի Հայերն՝ մինչև այսօր բոլորովին անծանօթ էր մեզ։ Հ. Զաւշեանի և «Աշխատասիրեաց վերջը կնմանք» ստորագրող արժանապատիւ հօր գրուածքները Լեհահայոց մասին, ուրիշ բան չեն բայց միայն քաղուածք Առաքելի վերոյիշեալ պատմութիւնից, որը առաջինն յղացել է կաթոլիկութեան տեսակէտից և երկրորդը զարդարել է դատողութիւններով։ Մի գրքոյկ էլ հանգուցեալ Գաբրիէլ Արքեպիսկոպոս Այվազեանի, որ նախ «Արարատ» ամսագրում հրատարակուեցաւ և յետոյ լոյս տեսաւ և կոչւում է «Նիկոլ եպիսկոպոս և Պատմութիւն դարձին Հայկազանց Լեհաստանի ի կաթոլիկութիւն» երկու առաջիններից գրեթէ սորանով միայն է տարբերւում, որ աւելի ոճապարծ վերնագիր ունի. և յիրաւի այն կցկտուր տեղեկութիւնների, զորս հեղինակը քաղել է Սադովկ Բարոնչի «Ընտիր Հայկազունք Լեհաստանի» գրքից և Զաւշեանից և աւելցրել Առաքելի պատմածին վերայ իւր դատողութիւններով հանդերձ՝ դեռ իրաւունք չեն տալիս նորան՝ գիրքը «Պատմութիւն դարձին . . .» մեծահնչիւն բառերով կնքելու. վասն զի, ինչպէս տեսանք, Առաքել ամենեւին չէ պատմում այդ դարձի մասին, (և չէր էլ կարող պատմել, քանի որ նա իւր պատմութիւնն աւարտում է 1660 թուին, իսկ դարձը պատահեցաւ 1666ին), բայց ընդհակառակը Նիկոլի դաշնագրովն է վերջացնում իւր պատմութիւնը, որով Նիկոլ հպատակում է Էջմիածնի կաթողիկոսին։—Այս կերպով մեզ գրեթէ անծանօթ էր պատմական մի մեծ անցք Լեհահայոց մէջ, որոնք դեռ երկու դար յառաջ տասնեակ և հարիւր հազարներ էին հաշւում, հարուստ, «ազդուէր» էին, յարգուած Լեհաց թագաւորներից և ժողովրդից և աւելի ազատ և արտօնուորեալ, քան նոյն իսկ Լեհացիք, և այսօր—համեմատաբար կարճ միջոցում—գրեթէ բոլորովին չքացել են։ Ի՞նչ էր այս նշանաւոր փոփոխութեան պատճառն. ի՞նչ կերպով երկու հարիւր տարուան մէջ մօտ երկու հարիւր հազար Հայ աննետացաւ Լեհաստանի մէջ։—Այս կարեւոր հարցումներին պատասխանելու նպատակ ունի յօդուածիս գլխում նշանակուած գիրքը, որ մօտ օրերս Պետերբուրգում հրատարակուեցաւ։ Խնդիրն այնչափ կարեւոր է և գիրքն այնպէս հետաքրքրական, որ կ'արժէ փոքր ինչ ընդարձակօրէն խօսիլ նորա մասին։

Այս գիրքն, ինչպէս երեւում է արգոյ հրատարակչի, Պ. Եզեանի յառաջաբանից՝ գրուած է եղել ԺԷ. դարի երկրորդ կիսում (1670–1678 թուականներում) այն լատինացի քարոզիչներին ձեռքով, որոնք 1664 թուին եկան Լվով քաղաքն Հայ մանուկներն ուսուցանելու պատրուակով։ Գիրքն երկու առանձին և հաւասար մեծութեամբ Յիշատակարաններից է կազմուած, որոց առաջինի հեղինակն է Ալոյսիոս Մարիուս Պիտու քարոզիչը, որ Լեհահայոց՝ Հռովմէական Եկեղեցու հետ Միաբանութեան գլուխ բերողն եղաւ, և նորա պատմութիւնը գրեց իտալերէն։ Երկրորդ Յիշատակարանի հեղինակին անունը թէպէտ յայտնի չէ, բայց հաւանական է կարծել թէ Լատինացւոց առաքելութեան (միսիոն) կարեւոր մէկ անդամը լինի, որովհետեւ հմուտ է առաքելութեան բոլոր անցքերին, զորս պատմում է ընդարձակօրէն։ Երկու Յիշատակարաններն էլ իրանց պարունակած բազմաթիւ հետաքրքրական տեղեկութիւններով, պատմական ճշդութեամբ (իբրև ականատեսների և գործիչների յիշատակարաններ), ժամանակագրական ճշգրտութեամբ, մէջ բերուած հրովարտակների և Նամակների պատճէններով ևլն. թանկագին գանձ են պատմութեան համար, որին կարող են մատակարարել հարուստ նիւթ։ Նոցա իտալերէն և լատիներէն (երկրորդ Յիշատակարան) բնագիրները դեռ չեն հրատարակուած. բայց 1876 թուին Վարշաւայում ուսուցչապետ Ադոլֆ Պաւինսկի տպագրեց սոցա լեհերէն թարգմանութիւնը, որից և արել է այս հայերէն գրաբառ թարգմանութիւնը Պ. Ստ. Մալխասեանց Մեծ. հրատարակչի առաջարկութեամբ։

Որովհետեւ այս Յիշատակարանները պարունակում են գլխաւորապէս 1664—1676 թուականների Լեհահայոց անցքերը, այսինքն սոցա Միաւորութիւնը Կաթոլիկ Եկեղեցու հետ, իսկ մինչև 1664 թուականը պատահած դէպքերն, այսինքն Նիկոլի ձեռնադրութիւնը, հալածանքները, կաթոլիկութիւն ընդունելը, Փիլիպպոս կաթողիկոսին տուած դաշնագիրն ևլն. շատ հարեւանցի են յիշատակւում, ուստի հրատարակիչն այդ Դարձի պատմութիւնը լիակատար անելու նպատակով դրել է Յիշատակարաններից յառաջ Առաքել Դաւրիժեցու պատմութեան ԻԸ գլուխը, որ պարունակում է ընդարձակ և ըստ երեւոյթին շատ ստոյգ տեղեկութիւններ Լեհահայոց վիճակի մասին Նիկոլի եպիսկոպոսանալուց մինչև 1660 թուականը, այնպէս որ մի կերպով լրացնում է Դարձի պատմութիւնը։ Բաց ի սորանից իւր ընդարձակ և գեղեցիկ Յառաջաբանին մէջ (35 երես) ամփոփել է մի համառօտ տեսութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցու նշանակութեան մասին մեր պատմութեան մէջ, Հայաստանից եղած գլխաւոր գաղթականութիւնների և Լեհաստանի Հայ գաղթականների մասին, և նկարագրել է նոցա իրաւունքները, արտօնութիւնները, նոցա եկեղեցու վիճակը, վաճառականութիւնը ևլն։ Այս կարեւոր Յառաջաբանի մի քանի կէտերին վերայ մենք յետոյ կխօսինք։ Դառնանք այժմ գրքի բովանդակութեան։

---

(1) Տես Վ. Վահան վ. Բաստամեանց Դատաստանագիրք Մխիթար Գօշի, յառաջաբան երես 23։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

ԱԶԴ

Թուրքիոյ երկաթուղեաց արժէթղթոց 87րդ վիճակահանութիւնք հըրապարակաւ և Օսմանեան Կայսերական Պանքային մասնակցութեամբ պիտի կատարուի Արքունի փոխերանոյին մէջ, յառաջիկայ Հինգշաբթի յուլիս 31 (Ը. Ե.) ճիշտ կէս օրին։

Կ. Պոլիս 16/28 յուլիս 1884

ԱԶԴ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Յուլիս 22ին (Ը. Յ.) եթէ օդը ներէ՝ Շիրքէթի 32 թիւ շոգենաւն, իր մէջ ունենալով երաժշտաց խումբ մը տնօրինութեամբ Պ. Ասժ Բիւլքէրի, ցերեկուան ժամ 6½ին Ենիմահալլէէն Հէյպէլի և Մեծ–Կղզի պիտի երթայ Մեղարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ, Էմիրկեն, Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտ գիւղ, Գուրուչէշմէ, Օրթա գիւղ, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ և Գատը գիւղ հանդիպելով։ Շոգենաւը գիշերուան ժամ 5ին Մեծ–Կղզիէն Ենիմահալլէ պիտի վերադառնայ նոյն նաւահանգիստներն հանդիպելով։

Նոյն օրը, Շիրքէթի 33 թիւ շոգենաւն իր մէջ ունենալով Թուրք երաժշտաց խումբ մը, ցերեկուան ժամ 6½ին Ենի մահալլէէն Հէյպէլի և Մեծ—Կղզի պիտի երթայ, Մեղարպր., Պէօյիւքտ., Թրպիա., Պէյքօզ, Բաչապահչէ, Ռիֆաթ փաշա, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուգ, Իսկիւտար և կամուրջ հանդիպելով, և գիշերուան ժամ 5ին Մեծ կղզիէն Ենիմահալլէ պիտի վերադառնայ միեւնոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Այս երկու շոգենաւուց մէջ մասնաւոր Պիւֆէ կը գտնուի. միեւնոյն ատեն երաժշտք գեղեցիկ կտորներ պիտի նուագեն։ Շոգենաւք մեծ ջըրով պիտի լուսազարդուին։

Երթ ու դարձի տոմսակին գինն է 20 ղրշ. Նաեւ այս տոմսերը զատ զատ կը վաճառուին ի գին 10 ղրշի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1884 Յուլիս 14|26

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

1884 Օգոստոս 1 (յուլիս 20 ըստ Յունաց) Կայսերական Փոխերանոյին մէջ քաշուելիք Ռումէլիի Օսմանեան երկաթուղեաց վիճակահանութեան Պրէմի Լիօնէ Պանքային յանձնուած արժէտոմսեր և բաղդատոմսեր, թէ՛ մեծ պարգևներ և թէ՛ ամորթիներ, ընդ ամէնը այս անգամ 500 թիւեր 980 հազար ֆրանք պիտի շահին. ամբողջ շահող թիւ մը 7½ ղրուշ ու քառորդ բաժին շահողը 2½ ղրուշի ծախու հանուած ըլլալով, ուզողք ուղղակի սօրագրելոյ դիմելով կ'առնան։ Նաև յառաջիկայ օգոստոս 1 ին Պուքրէշի 1869ի փոխառութեան արժէտոմսերու վիճակահանութիւնք ըլլալով 10,600 արժէտոմսեր 271,260 ֆրանք պարգեւ պիտի շահին. մէն մի արժէտոմս 34 ֆրանքի կը ծախուի։ Մեր յաճախորդաց ունեցած թիւերը 1869 էն մինչեւ այսօր և Հունգարիոյ Կարմիր Խաչի յուլիս 1 ի քաշուած թիւերը նաեւ ձրի կը քննուին մեր դրամատանն, և շահուած որ և է գումար կանոնաւորապէս կը վճարուի. ուրիշ բաղդաւոր արժէթուղթեր եւս ամենայն ապահովութեամբ կը ծախուին։ Նաեւ գաւառներէ եկած որ և է հրամաններու փոխարժէքները սօրագրելոյ դրամատունը հասնելուն պէս անմիջապէս կը գործադրուին և մեծարգոյ դիմողները գոհ ընելու կ'աշխատուի։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմելու է Ղալաթիա Բօմպօնի խանին դիմացը թիւ 9,

Դ. Փ. ՔՕԲՕՒՐՃԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

«Մայտա» բազմահատոր երկասիրութիւնը որ մինչեւ ցարդ 20 դահեկանի գնով ծախուեցաւ, ընթերցասէր հասարակութեան աւելի դիւրամատչելի ըլլալու համար, այս անգամ որոշուած է հատը 13 դահեկանի վաճառել։

Այս գեղեցիկ առիթէն օգուտ քաղել ցանկացողք պէտք է դիմեն ի Ղալաթիա.

Առ Մ. Տէօքմէճեան էֆէնտի, «Արեւելք»ի խմբագրատունը և դարձեալ Յ. Արշակ և Ն. Վրոյր էֆէնտիներու թղթավաճառանոցը։ Իսկ ի Պոլիս Յ. Չէնճիրճեան և Յ. Գալաֆեան էֆէնտիներու դրատունը և կամ Զ. Կ. Թոռոսեան էֆէնտիի թղթավաճառանոցը, Մաքսին կարգը։

ԱԶԴ

Կայսերական պալատան ատամնաբոյժ Տօքթ. Բամիարօրուլօ պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Այնօրօզի վանքն ուղեւորութենէն վերադարձած ըլլալով, հաստատուած է Բերա, մեծ փողոց, Պօն Մարշէի փողոցին ծայրը սուրբ վերաբերեալ Նիւթենեայ վաճառատան վերնայարկն, ուր բաց կիրակէն ամեն օր հիւանդ կ'ընդունի, առաւօտեան ժամն 8 էն (եւրո) մինչեւ երեկոյեան ժամն 8։

ԲԺԻՇԿ ՃԱՆԻԿ ԲՐՒՍԵԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, Կիւրակէ օրէն ալ, առաւօտէ մինչեւ կէս օր, Կ. Պոլիս, կամուրջի դէմ–առ–դէմ 77 թիւ Բիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը։

Իրենց թաղերէ վկայեալ աղքատները ձրիաբար կ'ընդունի։

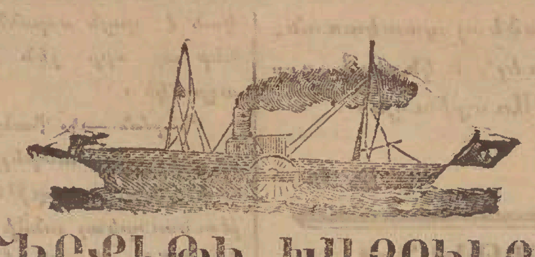

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1884 ՅՈՒԼԻՍ ԱՄՍՈՅ

(Բաց ի Կիրակէ օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 15)	Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
11 50)	Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
12 15)	Բ. և Ա. Գաւազ Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
1 5)	Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	20
1 30)	Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք)	34
2 05)	Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի բաց ի ուրբաթ օրերէ)	33
2 45)	Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտգիւղէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
4	Բ. և Ա. Գաւազ Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	32
5 15	Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։	19
6 15	Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաչապահչէ Ենիքէօյ Միրկէօն Գանլըճա Բ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իսկիւտար	25
8 15	Ա. և Բ. Գաւազ Ենիմահալլէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Ստէնիա պիտի հանդիպի)	34
10 —	Մեղարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ եկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
10 45)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	20
11 15)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
11 50)	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	28
12 25)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	22
1 10)	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	18
1 40)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	23
2 15	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	19
2 40)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	4
3 45)	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	17
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11)	Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ	22
11 30)	Պէյքօզ Բաչապահչէ Բ. Բաչամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
12 5)	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	25
1 15)	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	4
1 30)	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաչապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իսկիւտար)	17
2 30)	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	22
3 30)	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ	23
4	Պէօյիւքտէրէ Պէյքօզ Բաչապահչէ Բ. Բաչամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք։	18
8 45	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաչապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իսկիւտար (ուրբաթ օրերը Բ. Բաչամահալլէ)	20
10 25	Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց ի Կիրակէ օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
1)	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկէօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	28
1 30)	Գապաթաշ Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Ենիքէօյ Բաչապահչէ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	25
2	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ Բ. Գաւազ	32
3 30	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Ստէնիա Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	19
5 —	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Էմիրկէն Ստէնիա Ենիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ և Գաւազներ	34
6 45	Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ	20
8 15	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու	33
9 45	Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	32
10 30	Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Ենիքէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	17
11 10	Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեղարպուրնու Ենիմահալլէ	34
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Ենիքէօյ	19

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 45)	Ուղղակի Պէպէք	22
12 40)	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	18
1 10)	Ուղղակի Պէպէք	23
1 45)	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	19
2 10)	Ուղղակի Պէպէք	4
3 15)	Ուղղակի Պէպէք	17
9 50	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար (Ա. Հիսար երթող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 25	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	25
11 5	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	20
11 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	33
12 —	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 35)	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյքօզ Ենիքէօյ	20
12 35)	Ուղղակի Գանտիլլի	4
12 45)	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Ենիքէօյ (բաց ի ուրբաթ օրերէ)	33
1 55)	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրերէ)	22
2 15)	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաչապահչէ Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ (ուրբաթ օրերը Բ. Բաչամահալլէ)	18
2 55)	Ուղղակի Գանտիլլի	23
9 25	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գաւազներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռիֆաթ փաշա Բաչապահչէ Պէյքօզ Թարապիա Մեղարպուրնու Գաւազներ	18
10 40	Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլիի Բ. Հիսար (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյքօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բ. Բաչամահալլէ Բաչապահչէի Պէյքօզ	23
11 40	Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ	22

Ամեն ուրբաթ շոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 4ին մեկնելով Իսկիւտար Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բ. Բաչամահալլէ Բաչապահչէ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ պիտի հանդիպի և անտի ժամը 5.45ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ։ Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.45ին շոգենաւ մը Ենիմահալլէէն կամուրջ պիտի իջնէ Մեղարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով։

Այս նիշը) կրող շոգենաւերը Օգոստոս 1էն յետոյ մէկ մէկ քառորդ վերջը պիտի մեկնին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՍԿԻՒՏԱՐ	
11 15	6 15	11 —	7 —
12 —	7 —	11 45	8 15
12 30	8 10 Պէշկթ	12 20	9 — Պէշկթ
1 —	9 —	12 50	9 35
1 30	9 35 Պէշկթ	1 20	10 5 Պէշկթ
2 —	9 55	1 50	
2 30	10 25	2 20	10 35 Գզկնճ *
3 —	10 50	2 50	
3 30	11 20	3 20	11 —
4 10	11 40	3 55 Պէշկթ	11 25
4 45 Պէշկթ		4 30	11 50
5 30	12 5	5 15	
		6 15 Պէշկթ	12 5 Գզկնճ *

(* Այս շոգենաւները Հրէից տուներուն չպիտի երթեւեկեն)

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 30	Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4	Հարէմէն Սալաճագ
10 45	Հարէմէն »
2 15	Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 30	Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 30	Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ՆԱՒԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15	Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 30	Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 —	Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 —	Իսկիւտարէն Գապաթաշ
3 45	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 —	Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 15	Գապաթաշէն Իսկիւտար

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

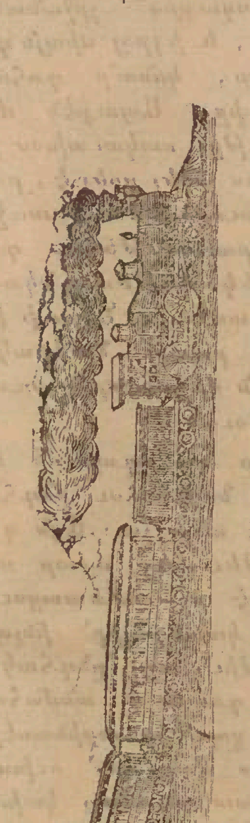

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 26 Մայիս (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ յնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	ԱՌԱՒՕՏ												ԻՐԻԿՈՒՆ												
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 19	1 49	2 21	2 58	3 27	4 03	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 —	7 31
Գում–գափու	6 28	7 —	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 —	2 —	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Ենի–գափու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46
Տաւուդ փաշա	...	...	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54
Եէտի–գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	...	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 21	3 53	4 30	5 —	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մաքրիգիւղ	6 48	7 23	8 —	8 24	8 33	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10
Այ–Ստէֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...
Քիւչիւք–Չէքմէճէ	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	ԱՌԱՒՕՏ													ԻՐԻԿՈՒՆ											
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք–Չէքմէճէ	...	...	7 1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ–Ստէֆանօ	...	...	7 12	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մաքրիգիւղ	6 —	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 38	7 05	...	...
Եէտի–գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 05	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 09	5 40	...	6 57	...	8 02	...
Տաւուդ փաշա	6 22	7 17	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	1 24	1 53	2 25	3 0[illegible]	3 31	4 07	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 07	...
Ենի–գափու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 27	1 56	2 28	3 0[illegible]	3 31	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում–գափու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 32	2 01	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 03	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 —	6 31	7 20	7 50	8 24	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

1. Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց. միջեւ բանող կառախմբոց մէջ։
2. Ուրբաթ և Կիրակի օրերը 26 թիւ կառախումբն մինչեւ Քիւչիւք—Չէքմէճէ պիտի երթայ Ֆլօրիա հանդիպելով. Այ—Ստէֆանօյէն պիտի մեկնի երեկոյեան ժամ 2. 40ին և Քիւչիւք—Չէքմէճէէն պիտի վերադառնայ ժամ 4. 35ին Այ—Ստէֆանօ երթալու համար, ուր 61 թիւ կառախմբին հետ պիտի հաղորդակցի։ —Ուրբաթ և Կիրակի օրերը 20 թիւ կառախումբը Ֆլօրիա պիտի հանդիպի։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլէ, Մանչէսթրէ և Օտեսա մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պէրս
Արարատ	2,500	Բօմըրս
Արգասիա	2,500	Բրունսվիք
Լաւանիա	2,500	Ռոլիբս
Մակեդոնիա	3,500	Մորլ
Ռումէլիա	2,800	Ֆօթըրգիլ

Ամենամօտ շոգենաւն յուլիս 28 ին Լիվէրբուլէն տոտ կ'սպասուի։

Այս շոգենաւք կին թամաքերներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուի ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ և Բերիէ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն և հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղեւորի և ապրանք ապահովութեամբ

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէօզ։

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալն

ԹԻՆԻՕՐԷ ԲՐՊՈՒԼ

Մումխանէ փողոց, Թիւ 141

ՀԱՅ Վ. ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Պալըք—Բազար Թահթը փօլ Թիւ 59

[illegible]

Մելքոն Էֆ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որոնք են, խահվէ՝ սուրճեղէն, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա)· շաքար՝ Մարսիլիոյ և Թրիէսթէի· ալ և այլ տեսակ բարարմաճեղէններ պաստ, ֆրանսական բուն ֆուրնիէ· Սիկիլիոյ թարմ և ընտիր իւղ· Նաբօլիի մաքարօն· Ճէնովայի և Նաբօլիի չէհրիյէ· բրինձ Մախսուսէ և Րիզօն· լուրիա և ոսպն ե․ փուռն և խիստ համեղ· անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւր· օսլայ (նիշասթա) և արարօթ· Քանտիոյ և Այվալըքի ընտիր անառ· Լոնտոնի և Մարսիլիոյ քօյա· Ամերիկայի քարիւղ (կազ)· Լոնտոնի ընտիր լեղակ (չիվիտ)· քօնեաք և այլ ոգելից ըմպելիք· սոտա· Թարմ ըսթիքօզ և սարտին· Այվալըքի ընտիր ձէթ· Թարխանա և ղուլուր· մէկ խօսքով, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի ամեն տեսակ նպարեղէն լաւագոյնն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին գիտնականապէս։

Ամեն յանձնարարութիւն կը կատարուի ուղղութեամբ և կանոնաւորապէս։

Գիները խիստ չափաւոր են։ ԱՊԱՌԻԿ ՉԿԱՅ։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լօրէնզօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարթէլլօ	2,500
Պասսանօ	3,300	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրունօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Չէլլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գամիլլօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բալմիրա	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասգալ	1,700
Տօմինօ	1,800	Քինօ	2,800
Տրագօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Էրաթօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալգօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կուիտօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կօմօնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Վանդալ	3,600
Քէլսօ	2,000	Եէտօ	3,600
Քօվնօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Թօմսէ շոգենաւն Անգլիայէն տոտ հասաւ և իւր բեռն տոտ պարպելէ յետոյ Օտեսա պիտի ուղեւորի։

Թէօսպօ շոգենաւն Անգլիայէն ամսոյս 16 ին մեկնեցաւ Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Բիւյիւք Մէյտան խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւոր կերպով կը բանին Լիվէրփուլէ և Մէյտէրրանեան մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նէմէզիս	2,500
Բոդնիա	4,600	Բաւոնիա	5,000
Բաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալեստին	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրիթիշ Քուին	1,200	Սկիթիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քաթալոնիա	4,700	Սարտինիա	3,000
Շէրպուրգ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Մարաթոն շոգ. նաւապետ Ձ. Պրաուն Լիվէրփուլէն տոտ եկաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ նորէն Լիվէրփուլ պիտի ուղեւորի։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ

Գործակալք

Թիւ 1 Բիւյիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլէ և Արեւելեան մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Գաթալոնեան	3700
Ալզասեան	2500	Գալֆէնեան	3700
Անտալուսեան	2500	Գրինլընտ	3700
Եգիպտեան	2500	Իպէրիան	5500
Արմէնեան	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իտալիան	5500
Բուլկարիան	6000	Լէզպիան	2200
Պամփիլեան	800	Լիկուրիան	2500
Սարտինեան	2000	Լիպեան	800
Տօրէյ	700	Օրոնթէս	700
Եղէրեան	3700	Բէրսիան	3800
Ֆալէրեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալզէրեան	3700	Վիրճինեան	6800

ԱՐՄԷՆԵԱՆ շոգենաւը, նաւապետ Թիւչարտ այսօր Լիվէրփուլէն տոտ հասաւ և ամսոյս 31 ին Օտեսա պիտի ուղեւորի և վերադարձին պատրաստ է ընդունիլ ամեն տեսակ վաճառք։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատուեցաւ Լիվէրփուլի և Պօղազին միջև, և առաջիքներս հեռուէն զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքիէ խան, Ղալաթիա։

Նաւատէրք, Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվէրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.

Ջիբրալթար, Փ. Փ. Փարժէր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաճման և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլէրի.

Սիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտաթոս.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլէ և Մէյտէրրանեան մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ֆանքոնիա	4200	Ալիդիս	3000
Ֆարոս	4000	Նէրթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրուս	3000
Սէսոստրիս	3250	Ալդօ	1700
Թէպէ	3250	Լոթիօս	800
Մակասար	3250	Օսիրիս	800
Մարէօթիս	3250	Իզիս	700

Բերա շոգ. նաւապետ Ֆորսթըր, օգոստոս 4 ին Բօմպէն տոտ պիտի գայ Լիվէրփուլ ուղեւորելու համար։

Օսմանլը շոգ. նաւապետ Ռըֆըրս օգոստոս 4ին Լիվէրփուլէն տոտ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Փ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.

Գործակալք

Մէյտանճըք փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվէրփուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվէրփուլ

Արտօնատէր, Ս. ՏԷՄԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ